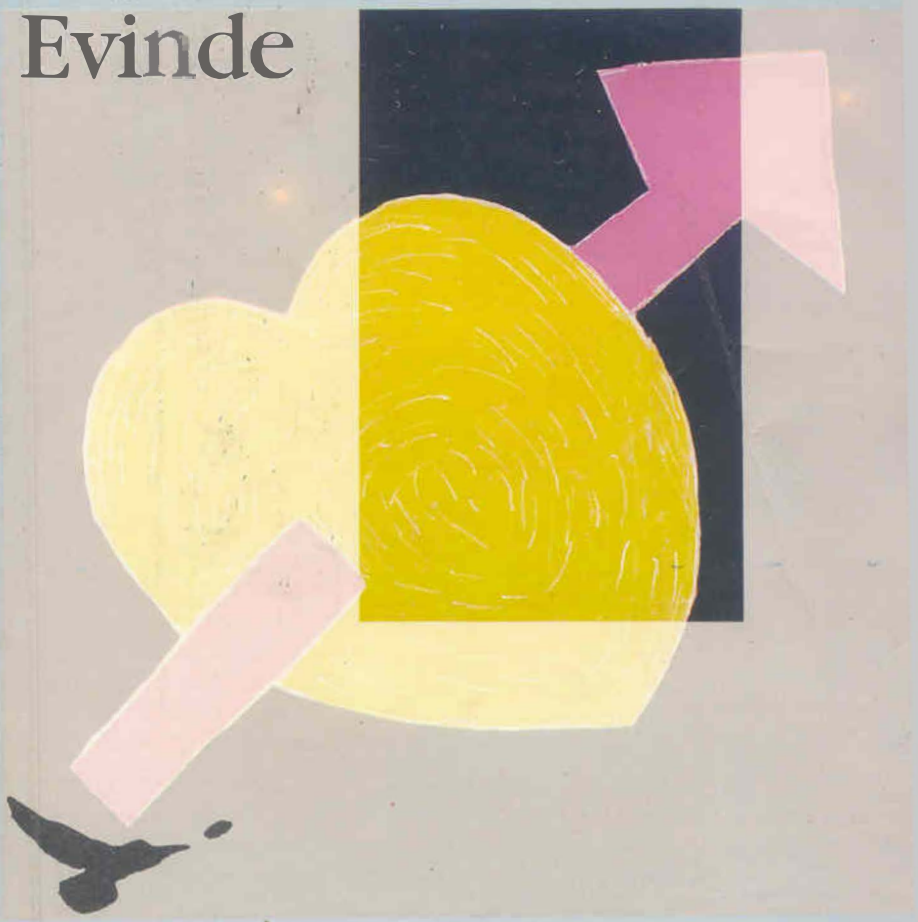
KÜRŞAT BAŞAR

Kış İkindisinin Evinde

AFA
ÇAĞDAŞ TÜRK YAZARLARI

Kürşat Başar 1963'de İstanbul'da doğdu. İstanbul, Ankara, Kıbrıs ve Doğubeyazıt'ta okudu. Yüksek öğrenimini İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde tamamladı. Bu okulda yüksek lisans çalışmalarını sürdürüyor. 1980'den başlayarak çeşitli gazete ve dergilerde müzik, edebiyat üzerine yazıları ve biri Baran Orgun adıyla öyküleri yayınlandı. Müzikle yakın ilgisini radyoda yayınlanan "Caz Duygusu" adlı programıyla da sürdürüyor. *Kış İkindisinin Evinde*, yazarın 1980–1987 yılları arasındaki çalışmalarından bir kısmını kapsıyor.

AFA - Çağdaş Türk Yazarları: 2
AFA - Yayınları: 64

ISBN 975-414-174-6

Ekim, 1988

Dokuzuncu Baskı: Eylül, 1995

© AFA Yayıncılık A.Ş., 1988

Bu kitabın tüm hakları
AFA Yayıncılık A.Ş.'ye aittir.

Dizgi: AFA Yayıncılık A.Ş.
Baskı: Özener Matbaası
Cilt: Güven Mücellithanesi
Kapak Baskı: Temel Matbaası

AFA Yayıncılık A.Ş., İstiklal Cad. Bekar Sok No 17
80080 Taksim - İSTANBUL
Tel: 212 245 39 67

Kürşat Başar

Kış İkindisinin Evinde

AFA
YAYINLARI

Babam'a

Serhat Kocabaş'ın,
Sevim Burak'ın
ve İbrahim Niyazioğlu'nun
anısına

Dışarda Kötülük Vardı

İnsan kendini bir başkasına anlatırsa arınabilir mi? Burada, insan yüreğinden başka hiçbir yerde ıssızlığın olmadığı bu ışıklar kentinde, bana ait olan, beni tanıyan, benimle varolan ve böylece varolduğumu, hep varolacağımı, hiç yitmeyeceğimi imleyen şeylerden çok uzakta –anılar bile simgelerle varoluyor bir süre sonra– kaldırımlara dizilmiş ağaçların üzerindeki noel ışıklarına bakarken bunu düşünüyorum: Onun için –çok uzakta ve belki de beni artık hiç hatırlamayan– sana yazmak istiyorum (o kentte, doğduğum, büyüdüğüm, bana ait olmayan bir ölümle ölerek uzaklara sürüldüğüm o lanetli yerde başka kimse yok ki tanıdığım) herşeyi, çünkü sessizlik büyüyor, sessizlik çok fazla büyüyor Nevit, eski yaz günlerindeki gibi içimizi ısıtan, serin akşamüstünün küçük sevincini beklediğimiz sessizliğe hiç benzemiyor ve ben yaşamayı beceremiyorum bir türlü, üşüyorum, yanyana getirdiğim şu sözcükler gibi kuramıyorum hayatı, dışarda herşey pırıltılı bir gecenin gürültüsüyle çoğalıyor belki ama ben bir camın ardından baktığımda, bir zamanlar gelmeyi o denli istediğim bu kentin evleri, sokakları, pırıl pırıl yanan ağaçlarıyla. sonsuza dek dinleyebileceğim müziklerin çalındığı, güzel kadınların bedenlerini sergilediği gece kulüpleriyle yalnızca hüzünden oluştuğunu görüyorum.

Soğuk ve hep ağlayarak geçen o ilk yatılı gecelerden sonra teyzem, "Sevdin mi okulunu?" diye sormuş-

tu, o haftasonu bir daha okula dönmeyeceğimi, hiç dönemeyeceğimi sanmıştım. "Denizi görüyor." Sonra her haftasonu iki gün geçince yine o gri demir parmaklıklardan içeri gireceğimi düşünerek çıktım okuldan. Bitmeyecek bir tutsaklıktı sanki. Teyzeme neden beni yatılı verdiğini hiç soramadım. Uzun uzun denizdeki bir kıpırtıya, annemin, çocukken beni götürmeye söz verdiği karşı kıyıdaki yalıya bakmakla geçirdiğim haftasonları (annemi hatırlıyor musun?) bundan böyle tatillerde okulda kalmaya, böylece teyzemden öç almaya karar vermiştim. Bir şeylerin sürekli yanlış algılanmasıydı sanki bütün bunlar, hayatı oluşturan bütün o güzel şeylerin. Sonra Selin ve Elfe'ye rastladım.

Nerede başlamıştık? Birkaç yıl önce, temiz formaları, toplanmış, örülmüş saçları, çocuksu sesleriyle yüzlerce küçük kız, bir okul avlusunda toplandığımız o sonbahar günü mü, sınıflara ayrıldıktan ve öğretmenlerin katı yüzleriyle karşılaştıktan sonra mı, yoksa yatakhanede o ilk soyunmaların utanışında mı, şimdi bunu kestirmek zor. Çünkü ansızın başlayan, bir bakışla, bir gülümsemeyle, küçük bir sözle ve hızla gelişen bir dostluğun ilk günlerini, böyle bir sevginin ne zaman çoğalmaya başladığını kim bilebilir?

Pencerelerden dışarı bakmak kötülüktü. Dışarda kötülük vardı.

Ellerimle çiçekleri karıştırırken zaman içinde kendi-

me bir yer arıyorum sanki. Zamanın neresinde olduğumu bilemiyorum hiç. Rüzgarın herşeyi savurduğu tepeye tırmanıyoruz, surlarla çevrili o eskizaman kentinden geriye kalan manastırın yanına. Saçlarımız rüzgarda karmakarışık oluyor. Denizin koyulaşmasına, çarpıntılarla kıyıyı dövmesine bakarken, "zaman – neresinde olduğumu hiç belirleyemediğim zaman – çok hızlı, çok hızlı, çok hızlı geçecek, şu rüzgar gibi ve biz onu hep aynı sanacak, hep tutunduğumuz yerde kalmak isteyeceğiz", diyorum.

"Çok uzaklara gidebilsek keşke!" dedi Selin. (Yeni bir yer, başka bir zaman, güzel insanlar) "İnsan uzaklara gidebilir mi? Bugün tahtadaki haritaya bakarken, atlaslarımızı açtığımızda –şimdi yağmur, şimdi uzak bir ülkedeyim – birbirine bu denli yakınken seçebilirim istediğimi diye düşündüm, kırmızıyı, maviyi, şu kuşa benzeyeni."

"Ama ben güldüm o haritayı görünce", dedi Elfe. (Hiçbir zaman gidemeyeceğiz uzaklara) "Kanada sarı. Brezilya turuncu, Cezayir açık yeşil. Kırmızı, mavi, mor biçimsiz kara parçaları, mavi, hep soluk mavi denizler – görünmez çemberlerle kuşatılmış – ama gökyüzü dünyamıza dahil değildir."

"Akşam oluyor artık", dedim ben. Sular durgunlaştı, grimsi – ama gök böyle kirli pembeye, yıpranmış bir eflatuna parçalandıkça – titreyen pırıltılarla kamaşıyor deniz, gerginleşerek çatlıyor, irili ufaklı adalar oluşturuyor bulutlar denize yakın. Rüzgar yavaşlıyor

şimdi. Durgun su yavaşça gelip aşağıda eski bir iskelenin tahtalarına, kıyıya birikmiş molozlara –insanın fırtına artıklarını karıştırmaktan başka işi olmasa ne güzel olurdu!– daha geriye, kumlara uzanıyor, güzel bir yumuşaklık duygusu uyandırıyor. Kum koyuluyor, kahvemsi bir renk alıyor,sonra yine açılıyor,sonra yine koyuluyor. Zaman geçiyor böylece, kısa, belirsiz anların birbiri üstüne yığılmasıyla pek çabuk, sonra, sonra, sonra diyerek. Çocukken de böyle bakardım gökyüzüne uzun uzun. "Gökyüzünde ne vardır?" diye sormuştu öğretmen. Bir resim çizmiştik. Mavi gökyüzleri çizmişlerdi, geceler, akşamüstleri, gün başlarken hep mavi, bulutlar vardı –bulutlar beyazdır – ay vardı, güneş –geceyarısı, sabaha karşı, öğleden sonra –yıldızlar... Sarı bir gökyüzü boyamıştım ben, bulutlar kirliydi, öyle tostoparlak değillerdi, yıldızlar sönük, ay beyazdı, bir çocuk kollarını açmıştı gökyüzünde. "Ama gökyüzü mavidir". demişti öğretmen.

Sahi, gökyüzünde ne vardır?

zamanınağırağırgeçişikayanbiryıldızadalaryağmurlarçocuksesleriölüçocuklarındarmadağınıkbiraygökyüzündenbilebüyük – hem gökyüzü mavi değildir ki.

O zaman da biliyordum bir daha o an düşündüklerimi, gördüklerimi, onların bilincimde oluşan yeni biçimlerini kimseye anlatamayacağımı. İşte zaman böyle birşeydi, hayatın düşmanıydı, ölümdü.

Şimdi burada, anlattıklarımdan zaman ve yol olarak çok uzakta, böyle kasvetli bir pazar günü yağmuru seyrederken, dışarda hiç durmadan yağan, geçen pazar, bu pazar ve bundan sonraki, sanki hayat boyu hiç durmadan yağacakmış gibi yağan yağmuru, yine zaman geçiyor. Söyle bana, zaman geçince ne olur? Büyürüz, mutlu mu oluruz?

Evet zaman geçti pek çabuk. Teyzemin dediği gibi, çocukölümleri çok uzaklarda kaldı. Sonra bir gün uyandığımda – herşeyi unuttuğumu, bütün bunların bir çocukluk anısı, kötü bir anı olarak geçip gittiğine inandığım sıralar – ağlamaya başladım. "Zaman geçer, uzakta, kimseyi görmeden daha çabuk unutur, henüz çok genç." diyordu teyzem. Sanki görecek kimsem kalmış gibi.

Elfe, birkaç küçük çalı parçasını tutuşturmuş, ateş yakmıştı. Hiç gidemeyeceğiz uzaklara diye. düşündüm. Elini ateşin içinden geçirdikçe değişiyordu yüzlerimiz – kimim ben? – suda titriyor, örtülüyor, yeniden beliriyordu kırmızı ışık, – bir boşluk – o yaz bir soru sormuştum kendime, senle bir akşamüstü ayrıldığımızda, kimim ben, demiştim, bütün yaz bir aynanın karşısında geçmişti sanki ama kim olduğumu bulamamıştım bir türlü, şimdi de öyle bulamıyorum işte, ateş içinde değişen yüzlerimize baktıkça, hangisi ben'im, diye düşünüp duruyorum. (Yaz çok sıcaktı. Bunaltıcı güneşin altında kalmamak için denize, göl-

gelikli çay bahçelerine, evlerine, öğleuykularına sığınmıştı insanlar. Sonra yaz biterken –kuşlar küçük, kara noktalar gibi uzaklaşmışlar ve yaz bitmişti – bir kahvede oturup, "yaz bitti", demiştim, "yaz bitti ve bir boşluk.") Günün son ışıkları da görülmüyor artık ama bulutların azaldığı yerlerdeki o donuk mavi aydınlıktan gecenin de henüz başlamadığını anlıyorum. Bu tam olarak belirlenmemiş ara zamana da akşam diyorum. İşte akşam. Mevsimlerin değişmesiyle, günlerin uzayıp kısalmasıyla, belki yalnızca ışığın renklerde yarattığı o küçük değişimlerin ayrımına varmadan geçirdiğimiz günler sanki bitti. Şimdi o her zamanki görüntülere bakarken nasıl da farklı geliyor herşey, nasıl da titrek, nasıl da şiirli... Yine bir mevsim bitiyor, son sonbahar yaprakları da süprülür birkaç gün sonra, artık güz unutulur. Belki ilk kez nerede olduğumu bilebilirim ben de, çünkü bu gece sonuna dek bize ait. Onun için derin bir soluk aldım önce, yağmur başlarken –iki yanı ağaçlı yolun sonuna gelmiştik – Selin'le Elfe'ye baktım, konuşmadan yürüyorlardı hızlı hızlı, bu derin soluğu kimseyle paylaşmadım, gecenin sonuna dek beni canlı tutacak özgürlüğün ilk simgesiydi o çünkü, benimdi. Kalın, beyaz kazağımla, saçlarım böyle darmadağın, mutluydum. Ateş azaldı sonra, Elfe'nin yüzü bir parladı, söndü.

Çocukluk. Sen de çocukluğun o kokulardan, uzun, ağır anlardan oluşan camdan dünyasını hatırlı-

yor musun? Çocukken deniz kenarına giderdik, büyük bir konağın yaban otlarla kaplı bahçesinden gizlice geçerek. Suya dokunurdum ben, suda yüzüm yansırdı, yüzüme dokunurdum, yüzümü tutmak isterdim, durgun suda yavaşça dalgalanan yüzümü ama tutamazdım hiç. Pırıltılar, ışık çizgileri oluşurdu suda güneş çarptıkça, titrerdi yansımalar, dokunursam bozulurdu. O an'ı saklamak isterdim, otların arasında bulduğum çok küçük,renkli çiçekleri saklamak istediğim gibi, bir öğledensonra senin gelişmemiş bedenini saklamak istediğim gibi, çok sıcak, sarılmışken. Çocukluk saklanabilir mi? Belki fotoğraflarda, belki bir anı defterinde. Ama an'lar? Bir öğle vakti güneşin suda yarattığı ışı:'ı çemberleri, ince damarlı alanlar, suya yansıyan bir yüz, suda titreyen bir yüz, değişen bir yüz korunabilir mi? Ama sen zamanın geçmesini isterdin. Zaman geçecek, özgür olacaktık, dilediğimiz gibi yaşayabilecektik. Şimdi istediğin kadar zaman geçti mi keşke bunu sana sorabilseydim. Ateşin yanında otururken bir an, senle ilk kez kavga ettiğimiz o akşamüstü Selin ve Elfe'yi kıskanmış olduğunu düşündüm, gerçekten özledim seni, herşeyiyle mükemmel olmayı isteyen, asla tanıyamadığım... Deniz uçsuz bucaksızdı. Sonra hava iyice karardığında – o uçsuz bucaksızlığın içinde, varolan herşey eridi sanki ağır ağır – artık yüzlerimiz seçilmez oldu, bir tek içtiğimiz sigaraların kızıltısı gürünüyordu, üşüdük, eve döndük. Biliyorum, bütün bunlar önceden yaşanmış-

tı, senle, birbirimizi çok severken –ama söz yalandır– o yaz beni öyle yapayalnız bırakmadan önce (çünkü bütün bir okul yılı seni özlemiştim, yaz gelecek seni görecektim, sana herşeyi söyleyecektim, şu yazdıklarım gibi, yüzyılların üzerimize yığdığı o yalancı bilincin içindeki güzel olan, çirkin olan, sana duyduğum herşeyi anlatacaktım, tıpkı birbiri ardınca sıraladığım şu sözcüklerle oluşturduğum öyküler gibi ya da daha yalansız. Ama sen gittin, bir başkasıyla, hiç tanımadığım bir başkasıyla. Teyzem, yorgunluk çayı diye bana o ilk günün sevecen ikramını sunarken senin o an bir uçakla uzaklara gittiğini bilmiyordum henüz. Belki yalnızca gezmek için!) yaşanmıştı, bilincin bulandığı, bir yeri, hiç görülmemiş bir yeri tanıdığımızı hissettiğimiz o anlardan biriydi sanki. Selin de Elfe de bozmamışlardı bunu, herşey benim istediğim gibiydi, sonra eve geldiğimizde, senle bir öğledensonra yattığımız odada bu kez yalnız yatıp anladım, böylece tükendi herşey, bazı şeyleri söylemeyi çünkü hiç beceremedim. Yine de o yumuşak yatakta sana sarılmayı delice özlerken bir an mutlu oldum.

Okuldan çıktığımızda yağmur yeni başlıyordu. Herşey gerçek rengini almaya, yeni bir mevsimin canlılığını belirlemeye başladığında gri, demir parmaklıkları geride bıraktık. "Nasıl da mızrak gibi sivriltilmiş uçları!" dedi Selin. Koyu renk paltolarına bürünmüş insan desenleri geçiyordu yanımızdan, yağmurdan ka-

çar gibi, hızla. O zaman bir dünyanın, bizim dışımızda, bizi ister istemez içine almış bir dünyanın ayrımına vardım. Attığımız her yeni adımla yeni sorumluluklar üstleniyorduk. Elimizin ince devinimleri bile mekanı, insanları, yaşamı aksatıyor, uzatıyor, bir an aynı yerde bekletiyor, hızlandırıyordu ya da. Hiçbir zaman kaçamayacağız sorumluluklardan diye düşündüm.

"Bu gece okuldan kaçtık!" dedi Elfe, "Demek ki bu gece orospu olduk!" Bu sözü duyana dek yaptığımızdan başkalarına karşı sorumlu olabileceğimizi sanırım tam olarak anlamamıştım. Bizim yaptığımız birşeydi çünkü, bize ait, tümüyle bizim olan bir şey. Ama Elfe doğru söylemişti.

Pencerelerden dışarı bakmak kötülüktü. Dışarda kötülük vardı.

İşte düşlerimin kağıttan evine geldik. Eski rum evlerinin (dantelli, beyaz perdelerin arkasına dayalı, suları mavi bir yastığın içinde kırışmış bir yüz) önünden geçerken sola dönüyor, gülleri görüyorum. Bir gül, diyorum kendi kendime, bir yol, çok eski bir oyunu sürdürüyorum, bir semtin eski adı, bu semtin eski adı, yaşlı bir yüz. Güllerin içinden geçip kimsenin bilmediği, yaban otlarıyla gizli, küçük geçitten eve varıyoruz. Ama daha önce bir an, başımı kaldırıp bakıyorum yıkıntı eve, küçük bir çocukken yaptım ben onu, iskambil ka-

ğıtlarından, teyzemin kenarları eprimiş iskambillerinden, çocukların en sessiziyken ve bir an bakınca –bir rüzgartorbası, diyorum, bir baloncu– yaşlanmış bir maçakızı görüyorum başka kağıtlarla birlikte bir yapıtaşı olarak kullanıldığı o çok yıllar önceki anda donup kalmış gülümsemeyle yüzünde. Kimse bilemez ne demeye gelir bir rüzgartorbası, kimse kimseyi içinde taşıyamaz. Dışarda herşeyin canlı rüzgarla savrulduğu, yağmuru beklediği fırtına günlerinde şişen, sönen, buruşan bir rüzgartorbası, evet bunu kimse bilemez. Uzaktan gelen bir piyano sesini, kadife örtülü bir masada kurulmuş bir evi, bir hayatı, yaşlanmış bir maçakızını asla anlatamam kimseye.

Büyük camlardan yağmurun durmaksızın aktığı o fırtına günlerinde denize gitmeyi severdim ben, rüzgar saçlarımı savururken, kararan denizde bu kez yanmayacak olan deniz fenerine bakardım, sonunda bir kez duracak ve herşey son bulacak derdim kendi kendime. çığlık çığlığa uçuşan kuşların acısını düşünürdüm –denizde martı ölüleri– ama deniz insanlar kadar ürkütmüyordu.

Çaylarımız bitti. Kışdenizinde yükselip alçalarak ağır ağır giden beyaz bir vapurda, camlara yansıyan görüntülerimize, dışarda iyiden iyiye belirmeye başlayan, uzaklaşan kent ışıklarına bakarken o uzak pencerelerdeki hayatın hiç de düşündüğüm gibi olmadığı-

nı biliyorum artık. Çocukken geceleri dışarı çıkarsak hep bakmak isterdim bir evin önünden geçerken, camın içindeki bir çiçek, bir perdenin renkleri, dışarı bakıp geri çekilen bir yüz nasıl da ulaşılmaz, nasıl da gizemli gelirdi. Çocukluk günleri uzaklarda kaldı, uzun zaman herşeyin bir düş olduğuna, yeniden başlayabileceğimize, işte şu unutulan sesin, bir kez görülüp istenmiş bir yüzün, geri dönmeyecek olanın hep yeniden başlayacağına, bir gün bu düşün biteceğine inanmıştım. Sonra ne oldu? Bir gün aynaya bakınca ne gördüm ben?

Şimdi yağmur, şimdi uzak bir ülkedeyim. Selin'in rengarenk haritalara bakıp özlediği, benimse hâlâ tam olarak algılayamadığım, gerçekliğine bir türlü inanamadığım büyük bir uzaklık duygusu içinde – oysa yerler hep birbirine benziyor – kiremit damlar, kuleler, yüzyılların üstüste yığdığı bir uyumla, yıkılması için çok geç kalınmış bir düzenle gökyüzüne yükseliyorlar. Ama Selin bunu bilmiyordu.

Başka ne vardı gökyüzünde?
adalaryağmurlarçocuksesleri

Elfe kepenkleri açınca sanki bu gece karanlığında aydınlanıyor kullanılmamış uzun, oda. Yağmur yağıyor. Küçük abajuru yakıyorum. Elfe'nin yüzü

camda yansıyor, eski koltuklar, bir komodin, camda akan akan yağmurla değişen, bozulan görüntüye bakıyorum, bir damla düşüyor. Elfe'ye bakıyorum, camdaki yansısına, koltuklara, komodine, dağılmış bir ışık yığınına, bir damla daha düşüyor, gülümsüyorum, ama Elfe dönmüyor yüzünü, camda kendini seyrediyor gözlerini kısarak, ben hiç kıpırdamıyorum bir boşluk gibi dağılıverdiğim koltukta, birşey bulmalıyız diyorum, bir şey bulmalı –herşey ne çabuk tükeniyor – damlalar birbirine karışıp akıyor hızla. Sonra yağmur neler çağrıştırmıyor ki; acılar, çocuk günleri, sönmüş bir sevinç an'ı, düşyıkımları...

Artık sonsuza dek kazanacak olanın ölüm olduğunu, ölüm olacağını, buna karşı koymanın boşuna olduğunu biliyorum. Artık uzaklara gitmek istemiyorum, yarın daha uzaklara, sonra daha uzaklara, böyle hep kaçışlarla belirlenemez yaşamım. "Bir yalanımız var", demiştim Selin ve Elfe'ye o gece.
"Kırmızı çiçek" dedi Elfe
"Gökyüzü sarı" dedim ben
"Çocukoyundüşölüm" dedi Selin
Bir oyundu.

Gece biterken neden böyle bir boşalma, böyle bir anlamsızlık duygusu, böyle bir sıkıntı sardı herşeyi, mutluluk nasıl da öyle apansız söndü. Oysa okuldan

çıktığımızda mutluyduk. Yağmurun altında hızla yürürken –duvar diplerine sarkan erkek karaltıları yeni yeni beliriyordu– bir an üçümüz de "kış" demiş ve gülmüştük. Ama şimdi o küçük korku çoğalıyor, okula geri dönmek korkunç.

Sonra karanlıkta kapı aralığından içeri süzülen sessiz, ağırlıksız bir desen gördüm, ölümü düşündüğüm an, Selin'di. Yanıma yattığı zaman, çocukların ölümden çok uzak olduğunu, hep öyle sanıldığını hatırladım. Dedim ya, herşey bir kez daha yaşanmıştı, senle yaşadıklarımızın bir tekrarıydı sanki herşey. O gün, sen uyurken, yumuşak bedeninde elimi yavaşça gezdirirken belki de hiç olmamış birşeyi hatırlamıştım, uzakta, karanlıklar içinde bir gece birisi dokunuyor bana, mutlu oluyorum, keşke dursa zaman, senle sonsuza dek, bir yazöğlesonrasının perdeleri zorlayan ışığında herşey böyle belirsizken, bir düşte gibi birbirimizi sevebilsek, diye düşünmüştüm. Ama sevmenin de sürüp giden birşey olmadığını bilmiyordum. Keşke bilmeseydim, bir yalanla yaşayabilseydim, bu yalan benim varoluşum olsaydı.

"İnsanlar ölünce ne olur anne?"
"Bir başka ülkeye giderler."
"Orada gökyüzü var mıdır?"
"Vardır herhalde, neden soruyorsun?"
"Peki, çocuklar ölünce nereye giderler?"
"Çocuklar ölmez ki."

Çocuklar ölür anne. Beyaz bir ay vardır gökyüzünde, soğuk, sessiz bir ay geceleri, onu bir çuvala saklamak isteyen iki çocuğun masalını hatırlıyor musun? Sen onu anlatırken bir örümceği öldürmüştüm, çocuk örümceği, çocukların öldüğünü ilk o zaman anladım ben.

geridönmeyengemilerkirlisarıperdelibirevhepsigökyüzünde

Selin yanıma uzanmış bana dokunurken seni hatırlıyordum. Kimin eliydi bu dudaklarımı çizen, boynuma sürtünen, sonra incelen, farklılaşan, hızlanan parmaklar halinde göğüslerime uzanan? Hiç mutlu oldum mu, diye düşündüm. Sanki bir kez mutlu olmuşsam daha kolay ölebilirdim. Bir çaybahçesinde oturmuş, uzun uzun gülmüştük, çekinmeden, birşey başlamıştı, yadırgayan bakışların altında birşey paylaşmıştık üçümüz. Tuhaf bir heyecanla birşey buluyor, birşey söylüyor, böylece birşeyi ilk kez tüketiyorduk da... Sesler vardı -şimdi unuttum- güzel, ışıltılı duruşlar vardı -Selin'in duruşu, bir fotoğrafa da çıkmıştı o duruşuyla- birlikte olmanın o bir kerelik sonsuz güzelliğiydi bu. Selin'e çok eski bir soruyu sordum:
"Çocuklar ölünce nereye giderler?"
"Boşluğa karışırlar. Sönük yıldızların olduğu yerde, tabii biz göremeyiz, küçük kuşlar gibi kolları açık uçuyorlar."
"Öyleyse hep ölsün çocuklar, hiç büyümesinler."

Selin'in sözlerini hatırlıyorum. Yeni bir yerdeyim işte, farklı bir zamanda. Artık İstanbul'u unutmalıyım. Geçmişim yok benim, hiç olmadı, herşey yine çocukken kendi kendime oynadığım acıklı bir oyun. Buna inanmalıyım.

Yüzler: hep birbirinin aynı gibi, önce tek tek, kimilerini tanıyabiliyorum, ama öyle çok, öyle değişmiş, birbirine benzemiyormuş gibi ama birbirinin aynı, nasıl şey bu, sert çizgilerle belirlenmiş erkekyüzleri, boyaların gülünçleştirdiği çirkin kadınyüzleri, çirkin orta yaşlı kadınlar. Günlük yaşamın sürgitini parçalayan beklenmedik, önemli anlar için bekletilmiş o bildik yüz. Beceriksiz oyuncuların sözlerle ulaşamadıkları anlatımı yüzlerinde oluşturmaya çalışmaları gibi gülünç.

Ama gülmüyorduk sanırım. Parmaklıklardan içeri girerken bahçede toplanmış onca insanın yalnızca bizi beklediklerini anlamam uzun sürdü. "Babam" dedi Elfe, sonra sesler birbirine karıştı.

"İşte şimdi buradayız", dedi Selin. "Bizi, küçük, zararsız hayvancıkları nasıl durup dururken yokederlerse öyle yoketmek için hazır bekleyen insanların arasında. Ne çok ses var. Biraz önce vapurda rüzgar yüzüme çarparken duyduğum, sevdiğim, ağaçlı yolda yü-

rürkenki o güzel sessizlik, dinginlik nasıl da dağılıyor. Ama ayırdedemiyorum bu sesleri, emirler, ünlemler, bağırmalar, çirkin sesler, çirkin sözcükler, yanlış tümceler – nedir bu, bir yoketme töreni mi, geçip gidecek bir an mı? Belki de bir düş."

"Bu kadar önemli miydi?" dedi Elfe. "Şu parmaklıkların ötesine geçmek, bir geceyi olsun tuvalet kuyruğunda üşüyerek beklemeden, yatakhanenin sönmeyen ışığında, anne babasından zamansız ayrılmış bir çocuğun korkusuna saplanarak uyumaya çalışmadan geçirmek böylesi önemli miydi? Titriyorum, korkuyorum, koskoca bir dünyanın ayrımına varamayan küçücük bir kızın – evet, ben'im o – birkaç yüzün karanlığından korkması, onların karşısında belirleyemediği o büyük karmaşa bu. Birileri kolumdan tutuyor, birileri bana dokunuyor, düşmanca, kötücül, kabu eller sürüklüyor beni, karşıkoyamıyorum. Şu babam, şu annem – beni yanlarında istemediler – şunlar Selin'inkiler, bize, kötü, acır gözlerle bakan şu temiz giysili genç kızlar sınıf arkadaşlarımız, yanlarında duran bu kadınlar hergün bize birşeyler öğretmeye çalışan insanlar. Şimdi karanlık koridorlardan geçiyoruz, eski binanın bu hergün geçtiğimiz koridorları değil mi? Yerleri süpüren hademeler bile durmuş bize bakıyor, ama olamaz, bu kadar önemli olamaz ki!"

"Şu küçük, karanlık pencereler, şu yarısı griye boyalı iğrenç duvarlar ('Pencereleri boyatacaklarmış' diyor-

du Selin. Pencereler boyatılacak çünkü öğrenciler denize bakıyorlar, çünkü dersleri dinlemiyorlar. Böylece Kızkulesine bakıp bir masalı yeniden kuramaz kimse, denize bakıp uzaklara gitmeyi özleyemez. Camın üzerine gelişigüzel sürülen beyaz boyada fırça izleri kalacak yol yol, irili ufaklı kabarcıklar görülecek dayanılmaz çirkin. Demek bundan böyle denizi göremeyeceğiz.) bir gece dışına çıktığımız, denizi gören eski bir okul mu yalnızca?" dedim ben. "Öyleyse bu insanlar kim, bizi kollarımızdan sürükleyerek koridorlardan geçiriyorlar, birtakım odalara götürüyorlar, sürekli kaba ve çirkin konuşmalarını duyuyoruz. "Kimleydiniz?" "Doktora gönderelim." Bunların arasında ne işimiz var? Neden birşey yapmıyoruz –ellerini öpmem gerekirse ölürüm, dedi Selin– birşey söylesek, ama Elfe söylemişti: "Bu gece okuldan kaçtık. Demek ki bu gece orospu olduk!"

Tuvalette yüzümüzü yıkarken yalnızdık. Selin hâlâ ağlıyordu. "Artık dayanamam", dedi Elfe, "eve gider gitmez kendimi öldüreceğim, böylesi bir utançla yaşayamam." –Ölüm– "Ben de!" dedi Selin, bir ben kaldım, onlara bakmadan geçen kısacık bir an ölümü düşündüm, "Ben de!" dedim çabucak. Hem ölüm yeni bir şey değildi ki, zor birşey değildi ki, insanlar kadar korkutucu değildi ki...

Gece oluyor. Daha fazla acı çekmek istemiyorum. Gerçekten inanmış mıydım? Bir an, çok kısa bir an içinde üç küçük kızın birbirlerine verdikleri bir sözü tutacaklarına gerçekten inanmış mıydım? Teyzem eve döndüğümde birşey söylemedi, çay hazırlamıştı, durgun, yaşlı yüzüyle bekliyordu, ağlamak istiyordum. Odama gittiğim zaman herşey gülünç geldi, sorguya çekilmeler, kara çalmalar, bir an bütün bunların çabucak unutulacağını, zaman geçince kahkahalarla güleceğimizi, bunun bir çocukluk olduğunu düşündüm. Hayır, onlar da ölmeyeceklerdi, bu çok saçma olurdu, inanılmaz birşey olurdu, eve gittiklerinde odalarına kapatılacak, cezalarını çekecek, bir hafta sonra yeniden birbirimizi görecektik.

Neler olup bittiğini böyle bir kez yazıp -çünkü düşününce bunları böyle hatırlamıyorum, anlar çarpıyor zihnime, görüntüler, renkler, Selin'in yüzü, Elfe'nin yüzü, birkaç küçük söz, ilk kez birine anlatıyorum herşeyi, böylesi basit işte, böylesi basitmiş- karşımda görünce daha da dayanılmaz geliyor, içimdeki boşluk ağrıyarak büyüyor, bir gün geri dönecek miyim, yoksa oradan oraya sürüklenerek mi geçecek yaşamım, bilmiyorum artık. Söyle bana, ölüm her zaman var mıydı? Çünkü bütün bunlardan sonra bana kalan, sonsuza dek benle kalacak olan bir tek o var.

Elimi uzattıkça benden kaçan, sonra kapı aralığından süzülen bir desen gibi varlığını hissettiğim... O güzel, eski pencerelerde sarı ışıklar hâlâ yanıyor, gece büyüyor, bir sigara daha yakıyorum, oysa son kibritim bu benim.

Kış İkindisinin Evinde

Selin'in mektupları

BİR

Bir çocuk gibi ağlıyorum. Yüzlerce renkli çizgiyle bezenmiş kağıda uzun, siyah bir çizgi çiziyorum. Bu ben'im işte! Uzun, siyah bir çizgi ve böylece sürmeli, böyle, rengarenk çizgilerin arasında devinimsiz ya da hafifçe akan, dağılan, boşlukta hiç umursanmadan uçup giden gri bir çizgi gibi hüzünlü – havaya bırakılan sigara dumanı, durağan havasına odanın, öylece yükselen, dağılan, küçük bir sezgi anına sıkışarak bozulan, biçimlenen, bozulan sigara dumanı – ve bir an sonra yeni bir soluk alıp götürürdü tümünü nasıl olsa.

Birkaç dizeyi okuyorum. Hiç durmadan. Anlamıyorum.
Kar yağıyor.
Sanki sen hiç gelmeyeceksin.

Seni düşünüyorum. Buzlu bir camın ardında soyunmuştun, buğulu çıplaklığını görmüştüm/ne acı/sana ulaşamam.
"Seni sevmeyecek!" demişti Elfe, "Kendine vurgun bir eşcinsel o!"

Levent öldü.
Bir sabah uyandığımda -güz yavaş, sessiz dökülürken- bir telefonun apansız titremesiyle.

Uzun zaman geçti. Artık burada, kişinin tüm yaşamının, küçük, rastlantısal imleriyle örülü bu odada, o imlerin, onlara yüklediğim anların, anlamların, ağır, ezici sessizliğinde ağlıyorum. İstanbul artık ezan seslerinin, ahşap evlerin dinginliğinin, kışdenizlerinin çalkantılı büyüsünün -o yeşil soluk karaltılar- sislenmiş renklerle belli belirsiz, bir tuvale yansıdığı o eski, sevgili İstanbul değil. Bir martının titreyen kanatlarıyla denize yaklaştığı, denize çarptığı, çığlıklarla örülü anlar çirkinliklerle gölgeleniyor şimdi -çirkin insanlarla/ d ü ş bitiyor.
Uzun zaman geçti. Gittiğinde yaz bitiyordu. Ilık yağmurlarla bir gece oturup konuşmuştuk. Sabah beni uyandırırken yaklaşsan elini tutacaktım. Sonra hep seni konuştuk:
saçların yüzüne dökülmüştü, geceliğimi giymiştin, ince, narin bir kız... saçların uzamıştı, yüzüne dökülmüştü, levent'le, elfe'yle oturmuştunuz. leventöldü. bunu çabucak söylenmiş bir tümce gibi yazıyorum. o zaman tümcelerin kısalığı, azlığı beliriyor birden. o zaman mavi bir kalemle bu ak kağıda dokunmam şaşırtıyor beni. ne tuhaf, daha birkaç ay önce beraberdik, yağan yağmurla bir gizi hep birlikte araştırabilir-

dik. gel, sana birşey söylemek istiyorum, duyuyor musun?
seni hâlâ çok seviyorum.

İKİ

Sessizlik büyüyor. Günboyu bir resmin, bir ezginin, bir şiirin karşı konulmaz güzelliğiyle, kendine dargın bir sukuşu gibi yalnızım.
Yaşadıkça görülmeyecek uzak bir kumsalın yavaşça kıvrıldığı yerde,
bir obua dinginliğinde
gün gün solan, eskiyen bir duvar resminde
– yaşadıkça görülmeyecek, yaşadıkça görülmeyecek –
Apansız bir piyano başlıyor, apansız bir ağlamayla sarsılıyorum. Yokluğun, artık karşı konulmaz yokluğun
– bir kitabın son sayfasında, kurumuş bir çiçeğin –
'kurumuş bir çiçek',diyorum.

Dün o eski köprünün altında çöpleri karıştıran martılara bakarken kara suratlı küçük bir çocuğa sigara verdim. O eski, ilkokul romanlarındaki talihsiz, kötücül köprüaltı çocuğu. İlkokul romanları, ömercik filmleri. Oysa hâlâ bazı geceler tanımadıkları, iri yarı adamlarla gidiyorlarmış, biliyor muydun? Şimdi ne zaman, elleri açık yanıma yaklaşsalar, ne zaman yaşlı bir bozacının gece sesini duysam, ne zaman bir vapurdan inerken uzanan erkekellerini hissetsem, içimden bir çocuğun ağlayışını döküyorum. Bir ölümü doğurmak istiyorum/dayanılmaz birşey/ve büyütüyorum onu hiç yitirmeyeceğim bir anı gibi. İki kişi ölmeyi düşünüyorum, beyaz bir mezartaşı, üzerinde yalnızca

benim ismim (yoksa doğmamış bir çocuğun da ismi var mıdır?) birgün herhangi birinin – ölümü böylesine yakından görmeye henüz korkmayan belki bir çocuğun – kısa, anlık bir gözdalgınlığıyla toprağa bıraktığı kutudançıkıpdansedensonrayenideniçerigirenbalerin ve yıllar sonra sahaflardan alınacak eski, tozlu bir kitabın ilk sayfasında, ince, mavi mürekkeple yazılı şu satırlar/biliyorsun/
'Seni çok seviyorum, beni unutma.'

Akşam oluyor. Çay içiyorum. Kötüyüm.

Kimi zaman başdönmeleriyle, titremelerle başlıyor akşam. Sağda solda garip ışık patlamaları görüyorum. Herşey yavaş yavaş biçimini yitiriyor. Gece tek başıma – hiç değişmeyen sürekliliklerden biri – karanlığa sokulduğumda, unuttuğumu sandığım, herhangi bir gün, herhangi bir yerde – bir sokakta yürürken, buğusuna resimler çizdiğim bir araba camında – görülmüş, hiç tanımadığım, görüp görmediğimi bile kesinleyemediğim yüzler, sonra o yüzlerin sessiz ve sanki tuhaf bir sisin ardında devinimleri geliyor gözlerime ve adını, yerini, zamanını çoğu kez bilemediğim anlaşılmaz çağrışımlarla sürüklenerek uyuyorum. Bir ismin ardından bir başkasının yüzü geliyor bazan, sonra uzak, çok uzak bir bağlantı buluyorum aralarında. Senle Levent de böyle karışıyor bilincimde. Bazan üçüncü birinin varlığından kuşkuya düşüyorum. Henüz yazılmamış bir romanda bir kadının sonradan

okunan günlüklerinde, ölümünü yıllarca önceden bildiği anlaşılıyor. Ve işte tüm bu düşünce sürüklenmelerinde yine sen çıkıyorsun karşıma; bazan bir trenin kapısında öpüyorsun beni, çok acıyor (çünkü gerçekte, trenin, pencerelerinde bir sevgiliyle her an uzaklara, uzaklara gitmesi dayanılmaz birşeydir) bazan odamın penceresini çalıyorsun, dudaklarında hep o gülümsemeyle, bazan sırtım dönük uyurken gizli bir hıçkırıkla sarsıldığını duyuyorum yatağın. Tüm bunlar duvarımda hergün biraz daha solan, eskiyen resim gibi yavaş yavaş sislerle örtülüyor. Seni unutabilmek... Seni unutmadan ölmek istiyorum.

Az sonra birşeyler yemem gerekecek. Sonra kitap okumak istiyorum. Belki bu gece uzundur ilk kez flüt çalarım.

ÜÇ

İşte gün bitiyor. Uzun bir düş gibi, uzun ve dumanlı. Piyano sesleriyle.
Dışarda gözün belli koyultularda görebildiği ama hep duyulan bir yağmurla, çoktan yitirilmiş seslerin bilinçte, yüzlerin, apansız ortaya çıkıvermesiyle ve onları bu sis örtüsünden çıkaramamanın verdiği acıyla, üzgün, gün bitiyor. Akşamın kara, sinsi bir toz gibi yavaş, sessiz çökmesiyle anlaşılmaz bir ürperti duyuyorum. Az sonra denize baktığımda korkunç bir çaresizlikle artık yapayalnız olduğumu anlayacağım. Sonra kararan gökyüzünde, uzaklarda, ince, soylu bir mavilik görülecek başka bir gökyüzü gibi, bir martının düşüşünü göreceğim, sen gelmeyeceksin. Cehennemin, kişinin çırılçıplak yalnızlığı olduğunu yeni anlıyorum. Işıkları yakıyorum. Müziği açıyorum sonuna dek, tüm yaratıların anlamsızlığı beliriyor birden,
güzelliğin ve sevginin betimlenmesi
çalgılarla
boyalarla
harflerle
oysa düşlerimde öldürülüyorum, masmavi bir boşlukta hiç acı duymadan -tek başıma- hiç düşünmeden/ama ben içimde bu acılı konukluğu bilmeden ağlayan bir sessizliği -senden kalan- büyüteceğim.

DÖRT

Günün azalması, uzakta ağlarını toplayan bir balıkçıyla, bir martının kızaran gökyüzüne çarpıp kararmasıyla,
ve uzayan gölgeleri kumda, evlerin
bir denizin giderek uzaklaşan pırıltıları/senin çıplaklığının güzelliği
b u ğ u l u b i r c a m ı n a r d ı n d a
Kum şatoyu yıkalı yıllar geçti. Şimdi ne zaman güneş, bir deniz esintisiyle üşüdüğümde, ilerleyen bulutların ardından küçük, gizli bir pırıltıyla kucağıma düşse, ne zaman kumda oynarken çocukları görsem, ne zaman bir yerlerde açılmayan bir telefon çalsa onulmaz bir acıyla doluyorum. O zaman acıların o küçük, beyaz ilacını bırakıyorum damarlarıma, o sürüp giden kızıllığına yaşamın ve beynimde gizli bir salgıyı döküyorum -bir düşün yarı uyanık görülmesinden başka birşeymiş gibi yaşam- ve o zaman anlıyorum
yıllardır unuttuğum bir dizeyi
beklenmedik bir kemanı
geceleri
duru, beyaz yüzlü bir kızın -belki de saçları uzamış bir erkek çocuğu- öylece durup bana bakmasını
bir yüz çıplaklığını, yıllardır unuttuğum/kum şatoyu
ölüm ilk kez gösteriyor kendini, bilinçte ve karanlıklarda. Bir maskenin renkli bir camın ardından
b i r c a m ı n b u ğ u l u a r d ı n d a

fısıldayışları bunlar belki de. Görünümler: bozulan, değişen, her an yenilenen, yiten, uzaklaşan görünümler.

Böyle zamanlarda artık herşey o korkunç akşamüstü uykularının bilinmez bir karanlıkla bitmesi gibi acı veriyor bana, tüm gerçeklikler siliniyor.

Diyelim bir mum alevini yeniden tanıyorum yeniden
ve bir maske hiç durmadan
yüzümün aynısından yapılma
mor bir boşluğa sarınmış, fısıldıyor durmaksızın

tabutlar
mumlar - uzun sarı
mezartaşları - beyaz mermer
soğuk
bir maskenin anlatımları

birden müzik başlıyor. bir koridor açılıyor önümde. uzakta çok uzakta mutlu bir yüz görüyorum. uçuşan tozları (bir sabah perde aralığından/bir yaz sabahı eskiden) gördüğümüz ince bir ışıkla
ama başka bir zaman - hızla - anlaşılmaz bir hızla bana gelen, yaşlanan bir yüz, duru, beyaz bir yüz ve koşuyorum ona çünkü bir daha olmasın bir daha olmasın artık dayanamam buna ama uzaklık artıyor sanki, bir merdivene dönüşüyor sonra herşey - küçük bir çocuğun yüzü - yaklaştıkça yaşlanıyor, genç bir kız artık, bitiyor merdivenler, yükseliyorum - bir düş

mü?- genç kız bir erkekle sevişiyor, hayır, hâlâ geç sayılmaz - yaklaşıyorum ona- giderek yaşlanıyor ve renkler patlıyor her yanda. maviler, kırmızılar, titrek biçimler, iyice yaşlanıyor, yeniden değişiyor renkler, bir bulut.
(buz yeşiline bakmıştık sarı mavi aleviyle mumun)
sonra geçiyor içimden nasılsa - iki yeşil göz gibi -
(yıllar önce bir akşamüstüydü)
tuhaf bir tad alıyorum bundan ve yitiyor boşlukta.
artık yalnızca bir kadın çığlığı.
Sonra herşey yine zamansız bir uykunun o sıkıntılı bitişine dönüşüyor ve sesleniyorum o bir anlık insansız boşlukta

"Tanrı olmak istemiyorum artık!"

BEŞ

Günün, çoğalan yağmurla, deniz kenarında kirli bir martıyla, ıslanmış bir köpeğin ürpermeleriyle, o, bir türlü anlatamadığımız keman sesleriyle çekilişini gözlüyorum. Beni bir boşlukta apansız yitmekten kurtaran bu seslerle dolu odalardan geçiyorum, küçük su tanecikleriyle buğulu pencerelere resimler çiziyorum, korkularından dağınık bir çocuk gibi – yağmur hızlanıyor. Bir gün yine yağmurla bir öykü yazmıştım. Artık öykü yazmıyorum. Giderek büyütüyorum içimdeki cehennemi. Yangınlarla değil ama yangınlarla değil

sessizliklerle – sarmaşıkların pembe çiçekleriyle bir duvar sessizliği ve bir saatin acımasız tiktaklarıyla, tik tak, böyle.

Çok az kaldı diyorum kendime. Çok az kaldı. Bir an sanki içimde unuttuğum biri büyüyor. Sanki hiç bitmeyen biriyim. Öldükçe yeniden doğacak biri. Akşam soğuyor sonra birden soğuyor. Gece, yumuşak yorganıma sarıldığımda kendime acıyorum – kendime sarıldığımda – o zaman gerçekten anlıyorum bu sonsuz cezayı.

Bütün yansılarıma soruyorum: Kim bu?

Apaçık gerçekliği mi insanın?

Soyunuyorum hiç durmadan, öyle seyrediyorum kendimi.

Yoksa kendini lanetlemiş biri mi?

Sonra herşey yeni bir çaresizlikle yeniden beliriyor. Giyindiğimde yeni bir Selin miyim? Yeni bir çaresizlikle yeni bir insan mı? Ve birşey anlıyorum o zaman yeni birşey: Hiçbiri tanımıyor beni aynaların. Onlar da yalnız kendilerini görüyorlar bana baktıkça. Birden aklıma Elfe'nin yavaş bir sesle, utanarak ve hiç tüketmediği bir sevgiyle – artık biliyorum tüm sevgileri ben tükettim – söylediği o tümce geliyor:
"Seni sevmeyecek. Kendine vurgun bir eşcinsel o!"

ALTI

İşte umutların bittiği yer. Sen. Burada olsaydın, susmasaydık, herşeyin bittiği anlarda yeni birşey -şimdi anlıyorum yeni, kişinin ilk kez karşılaştığıymış- dalgaların bir yaz denizinde durulduğu, sessizleştiği günlerde yeni birşey/bunu öyle istiyorum ki...

İşte yeni bir yaz: bir kargaşa
bir durgunluk

belki değil: bir sokaksatıcısının sepetindeki uzun saplı bir gül

belki -pembegonca-, pencerelerini açan -ürkek ve sevinçli- bir yalı

belki değil: bir çocuğun düşüp çıplak, narin dizini kanatması,

yakınlaşan sesler.

Yalnızca bunlar mı?

Belki de bir ağlayış - böyle bir yaz imgesi hiç duymadın mı?

Sen.

Artık yoksun, unutuluyorsun. Bazan bir duvar dibinde güneşle küçük bir taş parladığında, odamın duvarına çizdiğim resme baktığımda, bir kitaptan yüzlerce sayfayı hiç anlamayarak okuduğumda -hep o garip gözduraksamaları bunlar- unutuluyorsun. O kısa saçlı Martinik'li kızsın sen. Volkanlar (ayrılıklar) adası Martinik'li kız. Bir caz plağında onun hüzünlü bekleyişini hiç bıkmadan dinliyorum. Sonra acılı bir şiirin

o yalancı dizesi:
"İyiyim, iyiyim."
Hem unutma; yaz, kısa, sessiz bir ölümdür. Bunu bana sen öğrettin.
İşte ölümün başladığı yer.

-bir aynayla o kaçınılmaz karşılaşmamda gördüğüm bu.

YEDİ

'Şimdi bütün bu manevi acıların en büyüğü kaybedilenlerin acısıdır, bu o kadar büyüktür ki tek başına bütün öteki acılardan büyüktür.' (Kara ciltli bir kitaptan aldım bu sözleri)

Belki de gerçekten gelmeyeceksin. Tüm bu yalanlar -yani sen, çünkü öldün sen, adın Levent'ti senin- gerçekten bitecek belki. Ölümse, bu yalnızlığın, -kendi tanrısı olması yazılmış bir insanın yalnızlığı- bir an duraksayıp sonra bir daha hiç durmadan sürmesi sanırım. Aşk sihirli bir yolculuktu, yalnızca bir kez yapılacak bir yolculuk, geri dönülemeyen bir yolculuk. Ve sonraki tüm aşklar o ilk coşkunun yeniden hatırlanması, yeniden yaşanmaya çalışılmasından başka birşey değil. Şimdi hayal meyal hatırlıyorum: Tüm baharlar o günlerin anısıyla canlı kalıyor ve yaşam o güzel günlerin acılı tortusu...

Çiçekleri sulamıyorum artık, saati kurmuyorum o büyük, duvardaki saati. Bir gün eski bir dosta uzun zaman sonra ilk kez seslenmemiştim, konuşacak birşeyimiz yoktu, kalmamıştı, sonra yine oldu bu, sonra yine... Günlüğüme, 'İlk kez bir dostluğun böylesi çabuk, beklenmedik bittiğini gördüm. İlk kez yaşam korkutuyor beni', yazmışım.
Seni de sevmiyorum artık. Anlamsız bir ölümle ölmüş olmalısın, şimdiyse bir yerlerde çürüyorsun, ar-

tık sevemem seni, çirkin, soğuk bir cesetsin. O yüzden dün, dokunulmamış sandığından eski, afrikalı bebeğini çıkardım annemin, sonra oydum gözlerini, kırmızı boyalar döktüm gözdeliklerine, onra ağladım, ağladım. Perdeleri de ışıkları da kapadım, Davis'in o çılgınlığını, bitches brew'u koydum pikaba, sonuna kadar açtım sesini, sonra dolaptan yorganı çıkardım, seviştim bebekle – artık görmüyordu beni, o anlamlı gözleriyle bakmıyordu bana – sabaha dek trompet çığlıkları...

SEKİZ

Birçok uzun zamanlar geçti. Bense kum saatini çevirmiyorum artık, boşaldı ve bitti. Uzun bir yolun sonundayım şimdi. Bu büyülü yolculuğun bittiği yerde, birçok güzel zamanları, birçok güzel insanları ardımda bırakarak – her duraksamada birini daha yitirdim, yolun sonunda ne vardı bilmiyordum, önemli olan hep beraber olmak, sonuna dek birlikte yürümekti ama benimle gelmediler/gelmedin, hiçbir şey söylemeden elvedasız ayrıldık – geldiğim yol bitti. Şimdi yeniden arkama baksam incecik, görülüp yiten karaltılar belirecek. Ama geri dönmeyeceğim, dönsem yitecekler.

İstanbul acılı kent bitiyorum

sen de İstanbul acılı kent bitiyorsun

işte kapatıyorum ışıkları geceye bakmıyorum geceye hiç karanlık gitgide artıyorsa nankine çok şey var neçok şey anımsıyorum eski güzel şeyler eski eski güzel kımıltılar yürek burkuntuları yağmurlar dostluklar geceler akşamüstlerine çok şey anlatamıyorum hepsi çabuk sessiz geçiyorsesler kalıyor beynimde uğuldayan sesleri görüntüler gibi çabuk hiçkıpırdamıyorum benseyitirmiyorum çabuk o kadar biliyorum dokunsam dağılacaklar tanrının buson armağanı yazgımın buen güzel sonunda bitecek her şey öyle olduçünkü artık korkuyorum her şey bitti amane çabuk ansızın hiçbeklemezken şimdi mutluyum birtrompet inacısesiyle bu kez bu bitimanını yakalıyorum başka birsihirli yolculuğa bırakıyorum ken-

dimiyanarışıklarsabirgünbuodadatümzamansızlıklar-
dansonrabirgünşunuyazdımsanaordamasanınüstünde
fakat neden sen yoksun?

DOKUZ

sonsuza dek yaşayacağım çünkü
ölümüm ben

Cem'in Günlüğünden

Günler de bir düş oldu artık. Şimdi ışık azalıyor, donuk, puslu, devinimsiz bir aydınlığa dönüşüyor. Bir şey vardı: Bir aşk, bir acı, çok eskiden sevilmiş bir duvar saatinin satılması gibi birden yiten. Neydi o? Bir kalabalığın içinde davranışların sönmesi, anlamsızlaşması, önceden bilinmesi imkansız bir rastlantıyla anlaşılıp, gülünecek bir sıkıntı duygusu mu? Tanınmayan bir kadınla perdeleri kapalı bir öğlesonrasında şehvet yerini bir yitip gitme isteğine bıraktığı zaman beliren o boşluk, bir çocukluk günü duygusunun çok çok sonra kısa parlaklıklar gibi yarım yamalak ortaya çıkmasının sarsıntısı, pencerelerden bakarak, bir çay demleyerek, herşeye bir düzen, bir güzellik düzeni vererek birini beklediğimiz günün akşamüzeri yalnızlıkla bitişine kadarki umut azalması mı yoksa?

Birşey eksildi, birşey öldü, kalem kalktı, soluk bekledi, bir an duyamadık saatin tiktağını. Bir düş bu. Unutulmayacak bir düş. Belirsizliğin, yitmiş gerçekliğin içinde gözün sürekli izlediği bir yanılsama. Birşeyler oluyor, zaman durmuyor, titrek, güvensiz biçimler alıyor herşey. Ama duyum çok açık: Ölüm bu, son bu. Böylesi geç kalmasaydık, sönmekte olan ateşin korlarına birkaç odun daha atsaydık, içimizde yükselen o kıpırtı özgür kalabilseydi – artık neye ya-

rar- yüzlerimizi içimize değil birbirimize dönseydik böyle olmazdı. Bir madrigal dinliyorum -ağaca oyulmuş bir kalbe saplanan okun, iğneler batırılmış bir bezbebeğin madrigalleri. Birini seviyorum, seni seviyorum.

"Bu yaz birini sevdim ama yanımda yoktu." demişti Selin. Kimse sevdiğine dokunamadı. Şimdi uzağız birbirimizden. İki yaşlı kadın bahçe iskemlelerini kaldırdılar, eski masanın üzerine bir muşamba örttüler. Görülmez olanı gördüm ben. İçimizden biri sigarasını söndürdü, ateş çatlayarak dağıldı, ezildi çıtırtıyla, bir şarkı daha bitti, tabaklarda yemek artıkları kaldı, çay fincanları orda burda bırakıldı, kültabağında izmaritler birikti; bir azalma, bir dağılma duygusu sardı her yanı, ses söndü, gecenin sonunda söylenecek bir şey kalmadı. (Bir yılbaşı gecesi neden seni öpemezdim?) Ama görülmez olanı gördüm ben. Ölüm ansızın parladı ve söndü. Dipte bir yosun gibi sallandı, bir tokat gibi çarptı yüzüme, yoğunlaşan duman gibi üzerimize asılı kaldı.

Şimdi acı göveriyor içimde, soluğum zorlanıyor; büyüyorum. Küçük bir çocuğum ama bu korkunç acı -geri gelmeyecek olanın acısı- kara, yapışkan bir tortu gibi birikiyor yüreğime, birşey duyuyorum
bir gün bir ses duymuştum, kışın yabansılığıyla güzelliğini sonsuzlayan bir kadın gibi saçlarını rüzgara bırakmış, kumsalda, hatırlıyorum. Kurumuş otların, ya-

bançiçeklerinin içinde bir hışırtıydı. Ne olduğunu hiç bilemeyeceğim bir devinme, bir ürkme duygusu yaşamıma giren ve hemen çıkan o kimsesiz kumsalda – anısı kalan.
böyle birşey

"Ölümün ardından yürüyoruz", diyorum. Bir düş'müş, hepimiz ölüymüşüz gibi birşey, ağır ve karanlık günün içinden geçiyoruz adımlarımız öyle yavaş öyle bir acı var içimizde sanki yıllar geçiyor –uzaklara gidiyorsun sen karanlık bulvarda yavaş yavaş yitmeni görüyorum ama gel demeyeceğim– ağaçların arasında yürüyoruz ölüm biçimsiz bir kutunun içinde tahtadan ve oldukça ağır eller üzerinde götürülürken uzantısıyız onun hepsi buraya kadar hepimiz buradayız ama lale yok çiçekten ismiyle yok o çiçekten yüzüyle yok bu başka bir gömme töreni mi kutuyu açıyorlar laleninyüzüleventinyüzüölümünyüzühepimizburadayızdağılmışbirfotoğrafgibiyiz.

Birşey vardı unuttum. Bahçede kuru bir yaprak düştü bir dansçının gölgesi gibi salınarak, ilk büyük dalgalar iskeleye çarptı, yağmur bir damladı, durdu camların üzerinde, beyaz gül soldu, günler de bir düş oldu artık. Yaz'ın bu eski odasından çıkıp geniş sokaklara, güneşin gri yüzeylere vurduğu aydınlıkla parlayan denizyanı caddelere gidebilirim. Deniz esintileriyle, insanlar ve gölgelerle, onların arasında hiç kimse olmadan, sırtımda adım yazılı bir çarmıhı taşımadan yürüyüp gidebilirim. Kendi adımla anıldığım bu yeri de geride bırakmalıyım artık. Herşey yeniden başlamalı. Ama bırakmıyor yaşam beni, güneş kırmızı güllerin, iğneyaprakların arasından parıldarken, ilkyaz bir bahçe serinliğiyle açık pencereden seslenirken –işte şu flüt ezgisiyle, kuş sesleriyle, unutulmuş bir

köpeğin bağırmasıyla- yeni birşey kımıldanıyor, bir adım daha atmak için bekliyor/ama bekliyor. Yaşlı kadınlar bir kez daha kalkıyorlar oturdukları yerden, ben bir kez daha bir yazöğlesonrasında ordayım, Selin flüt çalarken iskelede oturup güneşin yavaşça dokunmasıyla, esen rüzgarla, durmak bilmez bir yalnızlığı sürdürürken denize bakıyor, bu esrime anında zamanın hiç geçmediğini düşünüyorum. Az sonra çay kaynamaya başlayacak, herkes dingin öğle sonrasından serin, huzurlu akşamüstüne yaklaşacak tedirgin olmadan, ürkmeden, yeniden duyulacak sesler, ama zorlamasız sözcükler bunlar, öylece düşecekler bu dingin esintiye, dağılacak, yeniden belirecek, yinelenecek, birbiri ardınca duyulup anlamlanacak. Işık, porselen fincan içindeki sıvı koyulukta titreyecek, parlak alanlar oluşturacak -birbiri ardınca belirip yiten irili ufaklı alanlar, kimi zaman birbirine eklenip uzadıklarını, genişlediklerini ya da tümden yittiklerini görebileceğiz. Çayın içinde yüzen birkaç çöpe bakıp bekleyeceğiz, bekleyebiliriz, çok yalnızız çünkü, burada terasta, gölge bir köşede, devinimlerimiz böylesi uyumlu, böylesi yumuşak, çaylarımızı yudumlarken çok yalnızız. Ve ben olmadık insanları düşüneceğim, yıllar, uzaklıklar silinecek sanki de, bir an olsun sevilmiş tüm yüzleri özleyeceğim, kendimi bu düşe kaptırıp, kapıdan girdiklerini, gülümsediklerini, odama gidip uzun zamanları birden anlattığımızı kuracağım kendi kendime.

Lale'ye

Günler kısalıyor. Artık günbitimleri koyu bulutlarla örtülüyor gök, uzakta bulutların dağıldığı yerlerde koyu mavi bir aydınlık süzülüyor. İstanbul'u gördükçe seni hatırlıyorum. İstanbul'u görmemek mümkün mü? Defterimde sana da bir sayfa ayırıyorum, böyle bir anda yazılabilecek hiçbir şey olmadığını bilerek. Tüm bunların o kısacık zamana nasıl sığdığını düşününce anlıyorum ki yıllar geçmiş aslında, içimizden biri o sihirli kutuyu açmasa böyle birdenbire yaşlanmayacakmışız.

Sen bir ölümü seçiyorsun, dönüşsüz bir yere gidiyorsun, geride birşey bırakıyorsun ama –acı mı, keder mi– sonra o herşeyi kaplıyor yavaş yavaş. Birkaç şarkıyı dinliyorum senin için, ağlamak istiyorum. "Çocuk oyunlarımız neden böyle korkunçlaştı?" diye bir daha hiç sormayacaksın.

"Ama kış güneşi bu." diyorum. Kaldırımların, geniş sokakların, eski, kara taşyapıların, sevimsiz bir çocuk parkının –bir salıncak, ikincisi kırılmış– çoğu kez yalnızlıklarını, korkularını merakla düşündüğüm insanların –hep böyle uzaktan, hiç etkilemeden, bir adım daha yaklaşmalarını, beni tanımalarını engelleyerek böyle uzaktan gelip geçmelerini, kaldırımlarda birbirine benzer desenler yaratmalarını izliyorum yıllardır, kim onları tanımadığımı söyleyebilir?– uzakta bir caminin, denizin üzerine bırakıyor ışıklarını, sarsıyor, uyandırıyor. Sessizce aydınlanıyorlar, soğuk nem uçuyor yavaş üzerlerinden. Ama çabucak silinecek bu aydınlık, gri beyaz iplik yığınları –yeşil sobaların üzerinde fokurdayan çaydanlıklardan, gümüş ağızlıklı bir sigaradan, küçük beyaz kulübelerin (uzak bir masal ülkesinde) bacalarından yükselen dumanlar/bir de vapurların– örtecek gökyüzünü, deniz de kararacak, şimdiden martıların yukardan aşağı hızla dönerek bağırıştıklarını duyuyorum.

İşte hazırlık başlıyor, okul günleri bitiyor. Geç gelen baharla, kışı hatırlayan bir ben varım. Artık durgunluk son buluyor, mutluluk başlıyor, dolaplarının içine yazılar yazıyorlar, kalpler çiziyorlar, bir ok kalbi delip geçiyor –aşk böyle birşey mi?– temiz giysilerini giyiyor, saçlarını tarıyorlar, bir yıl sonra nerede buluşacaklarını, az sonra –kaçınılmaz biçimde gülünç

olacak bir veda töreninden sonra- burdan çıkıp gittiklerinde neler yapacaklarını kararlaştırıyorlar. Bir sevinç dalgası, bir heyecan sarıyor her yanı. Oysa zaman geçip gitti ellerimizin arasından, çocukluk günleri bitti, bu, özgürlüğün başladığı değil, korunağın yıkıldığı gün.

Bir pencerenin önünde o kitabı bir kez daha okuyorum, benim sonradan buluşacağım bir dostum yok.

Mavi işlemeli bir kağıt çevrildi, bir kız yüzü gördüm, Selin'i gördüm.

"Bir kız var" dedi annem. "Birşey var bilemiyorum, açık değil, bir acı, sonra sen uzaklara gidiyorsun."

Kahvelerimizi alıp balkona çıkıyoruz. Denizin uzaklaşmalarına, kıyı kıyı sislenmesine, buğulanmasına bakıyorum.

"Bu falı unut sen, bugünlerde iyi değilim."

Ama çarçabuk kapandı kağıtlar, karmakarışık bırakıldı masada, bir kez daha söylenecek olan söylenmedi.

"Önceden bilinebilen birşeyi değiştirmek neden imkansız anne?"

"Neden hemen gitmiyorsun? Orada tek başına yaşamaktansa bir an önce git. Olanları unutman için henüz çok erken ama yeni bir hayata başlarsan herşey değişir. Burada kaldıkça acı çekeceksin."

Çocukken terasta oturduğumuz zamanlar da bu esintiyi duyardık, bu kokuyu -o güzel kentten geriye başka ne kaldı- köpekevlerinin, eski, kırık piyanonun orda, gölgede otururdum bütün gün, bir de kayıkhanede, eski eşyaların durduğu odada.

"Birşey mi söylemek istiyorsun anne?"

"Ne söyleyebilirim? Vazgeçmek senin elinde de değil ki. Bir gün kendini yalnız hissedersen, gidecek kimsen olmazsa buraya gel. Biliyorum ben senin annenim ama böyle bir an gelirse dilerim yalnızlık korkutsun seni."

Bakımsızlaşan, günden güne yabansılaşan, dikenlerin, ayrıkotlarının boyattığı, sarmaşıkların borulara, tahtalara sarılarak çılgınca göverdiği bahçeden geçerken Elfe'nin söyledikleri geliyor aklıma: "Böyle yalnız kaldığımda, üzüldüğümde, herşeyin çıkışsız göründüğü anlar, bir yerlerde, bir başkasının da aynı şeyleri yaşadığını düşünüyorum. Bu, nedensiz biçimde rahatlatıyor beni."

Neden sevmek için böyle yanlış insanları seçtik?

Ama yalnız ben inanmıştım herşeyin bir dostluk uğruna yoksanabileceğine. "Sen de benim gibi acı çekeceksin" demişti Levent. "Böylesi yumuşak olmak, bir öfke anını hemen sevecenlikle duraksatmak, herşeyin içten bir incelikle, işte bu yumuşaklık duygusuyla anlamlanmasını istemek ölümü seçmekten başka birşey değil." Bugün acı bir gün.

"Dostlukların böyle yavaş yavaş tükenmesine, söylenebilecek, fazla anlam yüklenmeyen aydınlık bir konuşma içinde birkaç küçük sözle, belki bir şakayla geçiştirilebilecek olanın söylenmemesine, hep böyle içsel yaşamlara, onların acı/buğulu/yalan imgelerine dönüşmesine artık katlanamıyorum." diyor Levent. "Neden söylemiyorsun öyleyse?" diyor Nevit. "Biz eski dostuz". "Başkalarının gülünçlüklerini bir dostluğa değişiyorsun" diyor Levent, "birşey söyleme biliyorum, onlarla meyhanelere gidiyorsun, küfürlü konuş-

ma dudaklarında sırıtıyor, kadınlara onlar gibi yaklaşmayı bir türlü beceremediğin için acı çekiyorsun. Önemli olan bu mu?" (Bir sırada ilk kez dirseklerimiz birbirine dokunduğunda, gece yatakhanede birlikte uyumak isterken...) "Artık büyüdük, abartıyorsun. Seni istediğin gibi sevmiyorum diye bana düşman olma" diyor Nevit. Bu son konuşmada ben sessizliğim.

"En azından seni çok sevdiğimi, işte şu an ölürken bile, aşkın nefretle birleşerek beni tükettiği Nevit'i değil seni özlediğimi bilmeni isterim. Burada olsaydın ölmezdim. Ama acı duymuyorum, çünkü ölümün bir kurtuluş olduğuna inanalı çok oldu. Hatırlıyor musun o çok sevimli günde sana ne söylemiştim." (Ondan bize kalan son yazı)

zamanın, bir gözdalgınlığıyla, geçici, her nedense eksik kalan mutluluk anlarının yarattığı o ince hüzünle, duyulmayan, eski bir yaşantıda hatırlanan bir şarkıyla geçişini hissederken birkaç papatyayı okşuyoruz. "Bir gün bir gemiye binersem çok uzaklara gitmek isteyeceğim."

Hatırlıyorum.

Sen artık yoksun – hiç bitmeyecek bir bekleyişin ülkesine giden Lale ve Levent gibi ama yaşıyorsun, adın Selin senin– bir yer yatağında oturup resmini çiziyorum saydam ve dingin yüzünü, uzun boynunu.

bir yaz akşamı kapını bana ilk kez açıyorsun, gülüyorsun.

bir yaz akşamı (çok sonra) hiçbirşey söylemeden ayrılıyoruz.

yağmur başlıyor oysa hâlâ görülebiliyor yer yer denize inen, denize çarpan ışık kümeleri, orda, uzakta gri mavi gökyüzünü yırtan pembemsi bulutların arasından... kuşlar geçiyor, koyuluyorlar. az sonra akşam olacak, yağmurla toprak, ağaçlar ve deniz koyulacaklar, birkaç kişi geçecek yoldan –işte şu eski parketaşı sokaktan– onlara bakacağım. senin ışığın hep yanacak. bahçede çiçeklerin arasından göreceğim ışığını, ama ıslık çalmadan, seslenmeden, beni unutmanı, bir başkasını bulur bulmaz çabucak yitirmeni engellemeyeceğim. herkese elimi verdim, dostuz, dedik, sonra yalnızlığım başladı.

Nevit bir trenle uzaklara giderken bir ben vardım yanında. "Yine de hepsine selam söyle" demişti.

Yazın son günlerine çarpan o bildik yağmurlarla, pencere önlerinde yağmurun denize aralıksız eğilişine bakarken, yağmurluklarımızı, çizmelerimizi giyip dışarı çıktığımızda
belki çok daha eski günlerde, aldırışsız sanılan küçük birer çocukken bisikletle güneşin ısıttığı geniş caddelerde dolaşırken, balıkçıların, eski evlerin, dar sokakların garipsi hüznüyle bir öğlesonrası güneş yavaşça ısıtırken, evlerin gölgeleri arasından bir an gözümüz dalıp bir kuşun sessizce uzaklaşmasını seyrettiğimizde, bilinmez bir büyünün bizi dolayıp da anlatmak istediği şey neydi biliyor musun?

Çiçeklerden elbisesiyle oturunca Selin, işte şuracıkta, üstüste yığılı minderlerin üzerinde, bir ikindi üstü kahvaltı ettiğimizde ikimiz, çok eski bir Selin'in gülümseyişini bir gün bir başkasının evinde bir fotoğrafta gördüğüm zaman, küçük çocuk kış ikindisinin evinde yapayalnız unutulduğu, gizlice ağladığı gün, o ismini bilmediğimiz kuşlar artık uzaklara gitmeye başladıklarında – pencerenin önünden birileri geçer, günün böyle azar azar bitişinden tedirgin olmadan – kişi bir gün ansızın kendi kendisine herşeyin bittiğini söyleyiverirse, bir piyano çalsın böyle dingin, ben aydınlık bir banyo odasında, bir kış gecesi yorganı başıma çektiğim karanlık düşün başlangıcında bir daha hiç dönmemek üzere kalayım. İçtiğim bir sigaranın tadını bile geride bırakacağımı düşündükçe, ne olur bı-

rak beni gideyim, bir daha hiç gelmeyeceğini bile bile her küçük sesle irkilerek, başkalarının zillerine kapımı açarak seni beklemeyeyim. Çünkü bir düşte bazan, hatır gönül bilir bir eski dost gibi "Ne iyi ettin de geldin", diyorsun beni görünce. Ama söyleme, bir düşte bile söyleme bunu.

Kül ve bakır.

Bütün gündoğuşlarında yitirilecek, bir daha hiç görülmeyecek bir sevgiliye, ama tüm gerçek aşklar gibi tek başına sevilmiş bir sevgiliye, bütün gündoğuşlarında bakıp da söylediğim bu! Denizin efsanevi savruluşlarından, bitmemiş ve hiç bitmeyecek bir başka tekbaşınalık sevgiden oluşan bu güzel kente, en çok da puslu, büyülü sonbahar sabahları, güneş yavaş, sessiz yükselip denize vurduğu zamanlar söylediğim, tılsımlı bir armağan gibi yıllar yılı yüreğimde taşıyıp da büyüsünü yitirmediğim sözcükler bunlar: Kül ve bakır. Bu kentin öteki adı. Sonra denizin sesini, el oyması bir kayığın yavaşça suya indirilişini, çanları, bir demircinin ilk çekiç vuruşunu, zayıf yüzlü çocukları, ezanları, martı çığlıklarını, oyalı bir başörtüsünü, bir de camilerin akşamüstü gölgelerini bırakıyorum bu masalla birlikte sana bırakıyorum. Belki bir gün, bir düşgünü yeniden karşılaşırsak güzelliğin ve büyülü sözcüklerin için bir armağan olsun sana benden.

İstanbul günlerinin sonu bugün. Acılı güzün, yağmurdenizlerin, sabahsisinin sonu. Birşey daha -sürüklenmelerin, coşkuların, durgunlukların arasında bir an sessiz bir burukluk- ağaçların bu sessiz rüzgarla titreyen ince dallarında, yağmurun hâlâ bozulmamış damlalarla biriktiği kuru yapraklarda, iki yaşlı kadının bahçe iskemlelerini kaldırıp uzaklaşmalarında (çardakgüllerinin yabaniliği, yabani kızıllığı yok artık, dikenler, zehiryeşiller) flüt seslerinin bir uzaklaşma hissi veren dinginliğinde birşey daha yitiyor, geride başka, eski anların üzerinde bir sis örtüsü gibi dağılarak -ama istediğini gizleyerek, ne olursa olsun gizleyerek- kapanıyor, yeni birşey bekliyor başlamak için. Akıp gitti günler ellerimin arasından, mevsimler karla, yağmurla, güneşle bölünülendi, ama ben böyle durdum, burda durdum, hiçbir şeye dokunmadım değişsin diye, zamanın geçişini, kederli geçişini hissettim. Şimdi güneş parlıyor, bir sevinç an'ı doğuyor, kimsesizlikle -nedeni unutulmuş bir acı anıyla- sarmaşıyor, sönüyor. Bir daha onları hiç görmeyeceğim. Çünkü artık ne olursa olsun, nerede ve nasıl karşılaşırsak karşılaşalım ancak acı verebiliriz birbirimize.

"Belki de kişi, yaşamının en önemli anlarını bile tümüyle, belirgin kenar çizgilerinin ortaya çıkardığı o eski resimler gibi hatırlayamadığından sayısız kez başarısız kaldı bu öyküyü yazma çabalarım. Ama şimdi çok uzakta olan, yaşamı üstüne hiçbirşey bilmediğim, duymadığım ve belki de sonsuza dek yitirdiğim o eski, sevgili dostun isteğini yerine getirmek için yeniden deniyorum."

ya da

Nevit'in yazdıkları

Yaz, yıllardır olduğu gibi bir başıboşlukla, öğleden sonraların o bitmek bilmez içsıkıntısıyla, varoluşlarını yaşamımız için birer simge, birer anmalık olarak düşündüğümüz sayısız görüntüye bakıp, yeniden yeniden kurgulamalarla, geçmişin derin izlerinden kurtulmak için yeni bir yaşam biçimi -olabilirmiş gibi- bulmaya çalışarak geçip gitti. Sonra portakal renkleriyle, yeşille boyanmış o tatil kasabasından geceyarısı kalkan bir otobüste hiç uyumadan, yolun kenarına sıralanmış evlerin tek tek geride kalışına, uzaklaşan bir ışıkpenceresine, zaman zaman içinden geçtiğimiz küçük kasabalardaki sessizliğin, bırakılmışlığın izlerine -telefon direkleri, köpekler- bakarak, uykusuzluğun verdiği o tanımsız esriklikle geri döndüğümde Elfe'nin bıraktığı kutuyu buldum. Eski def-

terlerin, fotoğrafların, küçük notların, herbirimizin birşeyler karaladığı kağıtların arasından bir de mektup çıktı.

"Belki de yaşamı tek başıma kurgulamayı beceremediğim için senden bunu istiyorum. Çocukken o tuhaf biçimli karton parçalarını biraraya getirip de o kır görüntüsünü bir türlü tamamlayamadığım gibi... Ne zaman ayrıntıları bir araya getirmem gerekse garip, yumuşak bir boşluk yavaş yavaş büyüyor -birşeyi hatırlarken: bir ses, bir imge, bir koku ya da bir sözcük olabilir ama yok, ne sert ne soğuk o büyük, beyaz yuvarlak. Yer yer beyaz gücünü yitirip lekeler, gölgeler, göz göz delikler açılıyor, çevremde sürekli hareket halinde kımıldayan görünümler, aralardan eller, ters dönmüş yüzler, tek gözlü kafalar (ölümün biçimleri) anlamını unuttuğum oysa bir zaman çok iyi bildiğim bir im, sonra bir başkası bazan bütünleşir gibi oluyor ama eski, aşınmış bir sahne perdesinden farksız, donuk ve cansız artık tümü, çünkü biliyorsun, bir dostun elinden, bir ayrıntının eteğinden tutayım derken birden o perde kalkıyor ve o eli, o ayrıntıyı hiç tutamıyorum. Bu yüzden sana gönderiyorum bütün bunları. Darmadağın, tarihsiz mektupları Selin'in, Cem'in günlük benzeri yazıları -çünkü hangisinin gerçek, hangisinin kurgu olduğunu hiç anlamadım, anlamıyorum- senin, yaşadığımız karabasan günleri anlatmayı denediğin sarı kağıtların, yazılı olan ve başkalarından bana gelen herşey, benim yazıp yollamadıkla-

rım, fotoğraflar, plak kapakları (dinlersin diye) fotoğraflar ve sayısız ayrıntı.

Kişi, bir kısmının ne olduğunu bile bilmediği bir yığın yazılı kağıdın, geçmişin izlerinin karşısında oturduğunda ne karmakarışık şeyler hissediyor bilemezsin. Ama ne yeni baştan okuyabildim ne de yakmayı, yoketmeyi başarabildim. Şimdi herşeyi bir kutuya doldurup sana yollamaya karar verdikten sonra rahatladım. Bir ölüm ilanında simsiyah harflerle onların adlarını gördüğümüz günler gibi bir zarfın üstüne senin uzundur uğramadığım evinin adresini, adını yazarken, insanlarla sözcükler arasındaki o gizemli ilişkiyi çözemediğimi, bundan ürktüğümü hissediyorum. Nedense, olan biten herşeyi senden başka kimse kurgulayamazmış gibi geldi.

Bu mektubu da okuyacağın odanda sürekli müzik çalıyor, yazı masanın başındasın sanki görebiliyorum seni, çayından bir yudum alıyorsun, kendi kendine yeniden yeniden yaşamlar kuruyorsun, dışardan bir satıcının sesi, merdivenleri koşarak inen bir çocuğun ayaksesleri, öğleden sonranın dinginliğini bozuyor: Tüketen dünyanın sana yaklaşan, seni öldürmeye hazırlanan sesleri.

Biliyorum sen orda, kendinle, bütün çirkinliklerden uzaktasın, senin çirkinliğe verdiğin anlam uzundur kendi yaşamımda apaçık belirginleşen insan yüzlerine, küçük devinimlere dönüşüyor, çoktan geri döndüm, yaşamı seçtim. Geçmişin o çocukyüzü tanınmaz

halde, boşluk, karmakarışık bir camyünü yumağı gibi birikiyor yüreğime, yakıyor, herşey öylesine eski kirlenmiş ki...

Hayır, kendimden sözetmek istemiyorum. Ne zamandır eski bir kutuya kilitlenmiş geçmişimi böyle bir yığın kağıt halinde sana gönderip soğuk ve karanlık bir kente gidiyorum. Kuzeye. Artık hiç karşılaşmasak bile belki günün birinde başkalarıyla paylaşmayı hiç istemediğin yazılarını bir kitapçıda görürüm. O öykülerin arasında bizimki de olsun istedim. Biliyorum bir yazara öykü ısmarlandığı pek görülmemiştir ama yine eski günlerdeki gibi kötü şeyleri sen anlat istiyorum, yapar mısın?"

Belki de kişi, yaşamının en önemli anlarını bile tümüyle, belirgin kenar çizgilerinin ortaya çıkardığı o eski resimler gibi hatırlayamadığından sayısız kez başarısız kaldı bu öyküyü yazma çabalarım. Ama şimdi çok uzakta olan, yaşamı üstüne hiçbirşey bilmediğim, duymadığım ve belki de sonsuza dek yitirdiğim o eski, sevgili dostun isteğini yerine getirmek için yeniden deniyorum.

Biliyorum,nereden başlarsa başlasın bir sanat yapıtı her zaman eksik kalacaktır, yaşamlarımız gibi hep eksik. Üstelik burada, bu öyküde bir çıkış noktası, darmadağın kağıtların içinden, fotoğrafların arasından, anılardan çıkartılamaz, herhangi bir yerden başlanıp tümüyle anlatılamaz. Bir zaman diliminden baş-

lanabilir, geri dönülebilir – bu da bir aldanış– bulunduğumuz zamanın ötesine gidilebilir– çünkü ben kurguluyorum. Yazı makinamın yanında duran saati ileri geri alarak ayarlıyorum öykünün kuruluşunu. Yuvarlak, beyaz kadrandaki zamanı tüketmenin imkansız olduğunu, bu tuhaf çelişkiyi uzundur biliyorum.

Ne zaman onları düşünecek olsam, o ışıltılı yüzleriyle yeniden şurada, karşımda oturmuyorlar, yeniden kendi aramızda kurduğumuz sayısız oyuna katılıp gülmüyorlar da nedense hep bir gömme töreninde bir film karesine dağılmış acı yüzleriyle beliriyorlar bilincimde. Elfe'nin olumlu, cesur insanlara özgü saydığı yalnızlığım çoktandır bir çılgınlığa dönüştü. Herşey yanılsamalardan oluşuyor artık, denetleyemiyorum hiçbirşeyi, bilincimdeki o eski çizgilerin, o çemberlerin arasına kıstırıp, hemen belirleyip – bir fotoğraf makinasının objektifiyle oynayarak henüz canlı bir yüzü, bir devinimi, bir kare, bir dikdörtgen halinde yaşamdan kesip çıkarmadan önce netleştirir gibi– adlandıramıyorum. İnsan duygusunun, çevremizi kuşatan, biz olmasak anlamı taşımayacağına inandığımız (doğrudur, anlam, hastalanmış bilincimizin yarattığı bir aldanışın ismidir çünkü) nesnelerin, hep tuhaf bir bilinmezliği imleyen gizemli algıların, seslerin, karanlığın değişik yüzlerini tanıyorum. O, insan duygusu dediğim şey çarpıntılarla kırıyor çizgileri (çok mutluyum dediğimiz an, nedensiz bir sıkıntı duymamız gi-

bi) eski kurallar, eski sınırlar paramparça oluyor yerine yenileri gelmeksizin. Kişi yaşamını ve kendini yine kendiyle paylaşacak denli çoğul değil ama. Yaşamın karşısında, dünyanın, sınırları derece derece çizilmiş o uzayyuvarlağın genişliği karşısında ben ya da bir başkası nasıl varolabilir ki tek başına? Tam yaşanılası yerde ölümlerle, ayrılıklarla, kopuşlarla, sonsuza dek yaralı kalan yaşamımı istemeden sürdürüyorum sanki, bir kasabada, dağlarla kuşatılmış bir deniz kasabasında zamanın karşı konulmaz savuruculuğuyla, uzaklıkların böyle beklenmedik bir anda bilince saplanmasıyla (sonsuza dek kazılı kalarak) desenler, renkler, yıllar yılı tutkuyla geliştirilmiş biçim arayışlarının dışında, tümüyle farklı, aranılmış, özlenilmiş olana hiç uymasa da gerçeklik asla kavrayamadığımız, kişinin kısa, başladığı an tüketilmiş yaşamına sığdırılamayacak genişliğiyle ilk kez gözkamaştıran o portakalın ışığı gibi beliriyor ve intiharı düşünüyorum. Korkaklığım, kendi ölümümü düşündükçe beliren ağlamak isteğini bastıramayışım engelliyor beni hep. Ölümü düşündükçe, kimsenin yaşamında yerim yok diyorum. Biliyorum önemli değil, kimsesizlik yaşamla ilgili birşey, ölümün ötesi yok, o halkaoyunundaki gibi sımsıkı kenetlenmiş ellere çarpıp geçememek yok ama yapamıyorum işte, şu imge: bedenimin orasına burasına sıkıştırılacak pamukların çirkinliği ne zamandır başucumda duran şişeler dolusu uyku ilacını almanı engelliyor. Ali'yle Elfe'nin buradan çı-

kıp gittikleri o kış gününe dek birarada yaşadığımız sıralar hergün yazdığım kağıtları çıkarıp okuyorum arada bir:

Deniz kenarlarının, dondurmaların, çocukgürültülerinin

mutlulukların unutulduğu, güneşin artık iyiden iyiye belirdiği, insanları, aşkları, ilişkileri ısıttığı bu ilk yaz günlerinde

daha önce ilkbaharda leylakların bizim için artık çoktan tüketilmiş kokusunda

sesler, yüzler ve herşey yeni bir gerçekliğe bürünürken

insanların üzerlerine kar giyindikleri soğuk, beyaz kışgecelerinde

yağmurla kirli sarıya döküldüğümüz bir önceki mevsimde

– zaman hiç durmadan, bizim için saatler dursa da, mevsimler günlük ağır yaşamımızda herhangi birşey gibi değişse de, hızla ilerliyor, sanki hiç yakalayamıyoruz onu, bir türlü giremiyoruz içine, dışımızda sürüp giden yaşam bizi istemiyor da sanki her geçen gün biraz daha dışarı, biraz daha kendimize itiliyoruz –

kapalı perdeleri içimizden biri araladığında, geceden sabaha yaşam yeni bir yüz giyinirken

tüm bu yenilenmelerde, değişmelerde büyülü birşey varsa: susuyoruz. Varoluşumuzun, gerçekliğimizin en belirgin özelliği bu.

Elfe'ye bakıyorum. Birşeylerin çoktan değiştiğini, aşkların, dostlukların, durulmaz bir coşkuyla birbirimizi çağırdığımız akşamüstlerinin bittiğini, artık kimi zaman o anlaşılmaz yürek burkuntularıyla, gözyaşlarıyla anımsanacak birer düşgünü gibi saydamlaştığını, şimdi dingin bir acıyla tüm bunları günlük işlerin bitimlerinde anlık bir göğüsgeçirmeyle unutacağımızı –söylenmeksizin– bilmezden geliyor.

Ali'yi, Elfe'yi, gerçekliğine varamadığım, boğuk, silik fotoğraflara benzeyen, yanılgılarla dolu çağrışımlardan başka hiçbirşey sağlamayan görünümleri yazmışım. Sonu kötü bitecek birşeyleri yazmakla belki de yazgımızı değiştirmeyi ummuşum. Ama yaşam, romanın yalancı kurgusuna hiç benzemiyor. Eşyaya, insanlara yüklediğimiz anlamların yalnızca bir yanılsama olduğunu anladığım, başkalarıyla yalnızlığın sınırlarında yaşadığım o günler şimdi yalnızca boğuntulu bir kokuyu anımsatıyor. Kendimizi neden böylesi bir tükenişe tutsak kıldığımızı tanımlamak, hiç bitmeyecek gibi gelen uzun günlerin, gecelerin içinde duyumsadıklarımızı anlatmak neredeyse imkansız.

Sevgili Elfe, günün birinde okumayı düşündüğün bu öyküde seni ve Ali'yi, o unutulmaz içsıkıntısını ancak bulanık bir düş gibi hatırlayabiliyorum. Belleğin sayısız kez, sayısız farklı zamanda hatırlamaya çalışıp başarısız kaldığı, tüm kurgulamaların yetersiz olduğu, sonra bir gün ansızın yanıp sönen, boşluktaki bir

ışık, bir göz yanılması gibi – zihnimizde birbiri içinde dönüp duran o şekilsiz çizgilerin kesişmesi – beliren, yiten anlar, izlenimler var. Her sabah masaya gelip oturduğunuzda artık yorgun, asık bir yüzle, susarak, küçük, sessiz devinimlerle ekmeğe reçel sürmeleriniz, çaya şeker atmalarınız bitecek sanıyordum. Bazan kapınızı açık bırakmışsanız gelip bakıyordum. Senin uyurkenki çocuk yüzüne bakıyordum uzun uzun. mutsuz, diyordum, elfemutsuz.

Ama gel biz yine de gülelim birbirine "mutlu musun?" diye soran film kahramanlarına. Birkaç kitabı karıştırıyorum, o plak hiç durmadan çalıyor, odanın içinde dolaşıp duruyorum. Birşeyi hatırlamak için mi? Hayır. Sayısız anıyı süzmek, çocuk duyarlıklarının bu kez de bizim öykümüzde gülünç olmamasını sağlamak için.

Hepimizin birarada olduğu fotoğraflara ne zaman baksam – o çekilmemiş fotoğraflara – Cem'in küçük odasını hatırlıyorum.

Uzun zaman geçti. Artık Cem'i görmüyoruz. En son kış biterken uzak bir ülkeden attığı mektupta, *"Sizleri görmeden ayrıldım, çünkü buna katlanabileceğimi sanmıyorum"*, yazmıştı. Devamı şöyle: *"Ben de o ülkeden, o kentten kaçıyorum işte. Kendi kendime hep, yaşamın bittiğini düşünmek saçma, diyorum. Levent öldüğünde senle eski eşyalarla dolu odada oturduğumuz akşamüstünü hatırlıyorum. O zaman da bu boşluğu, yaşamın hızla akıp gidişine kendimizi bırak-*

tığımız, sürüklendiğimiz günlerin birdenbire beklenmedik bir darbeyle duraksayışını, anlamsızlaşmasını yaşamıştık. Artık belki de hatırlamadığım, ancak renkleriyle, kokusuyla aklımda kalan,akşamüstlerinin o dingin odasında bir pencerenin hiç değişmeyen görünümlerine bakarken, sonraları senin artık yanımızda olmadığın günlerde, benden başka kimsenin asla bilemeyeceği, tüm içsel yaşantılarla, herşeyden uzaklaşıp, ne olduğunu tam da sesleyemediğim bir acıyla ağladığım o günlerde belki de çok gençtik.

Şimdi burada, tanımadığım, bilmediğim bir kentte, bir bulvar kahvesinde oturuyorum. Işıkların yanmasıyla kent korkunç bir hüzne boğuluyor. Kendi kendine hapsolan, kalemi kaldırdığımızda bir çember ortaya çıkaran herhangi bir çizgiye benzetiyorum kendimi. Bunca insan arasında tükenmiş saydamlaşmış biri. Hep eski acılar gibi, bitecek, herşey yeni bir yüz giyinecek diye düşünüyorum, yalnızca zamanın geçmesiyle. Ama bu kez zaman geçmiyor, uzuyor giderek. Ve herşey böyle kalacak, hiç değişmeyecek sanıyorum. Kahvemi bitirdim. Tuttuğum küçük odaya dönmek istemiyorum ama, burada kalmak, ölene dek burada, önünden binlerce insanın geçip gittiği bu yerde yaşamın –yaşamların– tükenmediğine işte böylece önümden akıp gittiğine, yerini hep başkalarına bıraktığına, sonsuzluğuna inanmak istiyorum. Gece karanlıkta pencereden dışarı baktığımda henüz yaşamın sürdüğü birkaç sarı oda ve nedense sabaha karşı gökyü-

zünün eflatunkırmızı renginde
belli ışık noktalarında iyiden iyiye ayrımına vardığımız yağmurun sesiyle
karda gölgelere bakarken
düz, sapmaz, aksamaz bir çizgi gibi geçip giden zamana koşut yaşamçizgilerimizin -sen kadere hâlâ inanmıyor musun?- binlerce eğriyle kesiştiğini, o eğrilerin içinde gün günden nasıl yaşlandığımızı, zamanın bilinmez bir hızla nasıl akıp gittiğini düşünüyorum. Tam da bulduğumuzu sandığımız an yitirdik birbirimizi."

Onun bu, gerçeğin hiç aksatılmamış çarpıcılığıyla dolu acı mektubunu hiç unutmuyorum. Bir gün bir trenle uzaklara giderken beni uğurlamaya gelerek, bu tek kişilik ayrılış töreni için söylemeye gereksindiği, "hiç bitmeyecek, inan bana hiç bitmeyecek" dediği sevgisi bitti belki de. Uzundur hiç haber yok. Bizden ayrılmadan önce, çocukluğundan beri tuttuğu ve karışık sayfalarını hiç dokunmadan bu öykünün içine yerleştirdiğim günlüklerinin sonuncusunda bir daha biraraya gelemeyeceğimizi, bunun imkansızlığını anlatmış.

Öyle olmadı mı? Selin bir odaya kapanıp bir daha bizimle hiç görüşmedi. Cem çok uzak bir ülkeye gitti. Ali ve Elfe'yle direnmeye çalışmalarımız yine onun söylediği gibi yalnızca biriktirilen acılara neden oldu. Başka ne var?

Şimdi insan ilişkilerinin öncesiz, sonrasız bir çe-

lişkiden oluştuğunu, düzeltilmesinin, belki de yüzyılların yalanlarıyla oluşturduğumuz güzelliklerin, dürüstlüklerin sevecenliğiyle bezenmesinin imkansız olduğunu anlıyorum. Evet, şu "kahrolası yeryüzü". Levent yine Cem'in odasında, herkes uyuduktan sonra çay içip konuşurken bir gece, "Yaşamın bizim sandığımız, bulmaya çalıştığımız gibi bir anlamı yok, olması çok saçma olurdu, yalnızca elle tutmaya çalıştığımız bir rüzgar o ve şimdi artık uzundur bir tek ölümün seslerini taşıyor. Herşeyi tükettik artık, kişi gerçekliğin sarsıntısından kaçmaya başladı mı ölüm çok yakına geliyor birdenbire." demişti. Sanki kendi ölümünü de önceden kurgular gibi. Birarada kalmak için onca direnmemiz mi yol açtı bütün bu acılara yoksa Selin'in inandığı gibi bir falın umarsız kartlarından mı geçtik, kim bilebilir?

Birbirimizden kaçıncı kez kopuşumuzun simgelerinden biri de rüzgarla dolup soğuyan, sabaha dek sobanın başında çay içtiğimiz ama bir türlü ısınamadığımız o sonbahar akşamı olmalı. Ben yine sessiz, çok sonra ayıklanacak anmalıklar mı topluyordum? Bir başka köşede Selin konuşmadan oturuyordu, yüzünü elleri arasına saklamış, zaman zaman sarındığı battaniyenin altına iyice girerek, toparlanarak, kırılmış bir çocuk gibi... "Yinelenen sözcüklerle üstüste yığılıyor anlar" dedim ben, içimdeki sessizliğe çarpan, sıkışan, duyulmayan sözcüklerle -çünkü ses yokken de sözcükler vardır- "Biraradayız, zaman oluşuyor, büyüyor, genişliyor, kuşatıyor bir an herşeyi, sonra yine bırakıyor. Neredeyim ben bu görünmeyen zamanın içinde, neden bekliyorum hiçbirşey yapmadan, belirleniyorum? Dışımdaki birşeyler belirliyor beni, böyle kıpırtısız durdukça biçimleniyorum. Birbirimize çarpan sözcüklerin oluşturduğu şu müzik çok eski, öyle değil mi? Gözlerimizi kapatıp birbirimize dokunalım, birşey söylemeyelim, karanlıkta uzun uzun düşünelim -birbirimize dokunarak, çünkü tenlerin iletisi olmadan insan ilişkisi hep eksik kalıyor- hiç konuşmadan, çünkü dağılan, bizi birbirimizden koparıp uzaklara atan zamanı başka nasıl hissedebiliriz? Zamanın içinde nasıl parçalandığımızı, "bu ben'im", "senin yüzün mü ordaki?" dediğimiz anların yitirilişini, geri dönmemecesine çok uzaklarda kalışını başka nasıl anlayabiliriz ki? Ama kimse kimseye dokunamaz, kimse

bir başkasıyla olamaz, biraz sonra duyulmaz olur sesler, birarada değiliz artık, derim ben. Sessizlikten birşey anlamayı, bir anlam çıkarmayı öğrenemedik."

Üstelik sözcükler de örtüktü, birbiri yerine kullanılıyordu, bütün insan ilişkilerinde nasılsa, öyle. Bir sözcüğün yerine bir başkası, bu oyun çok zor ve kazanmak için, oynanmaması gereken, bizim öğrenemediğimiz... Şimdi o suskunlukları, herbirimizin kendine özgü günlük konuşma sözcüklerini, söyleyiş biçimlerini, sonradan beğenmeyeceğimiz ayrılık şarkılarını, geniş pencerelerde yansılarımızı ve ışıklar kapandığında denizin büyük karanlığını hatırlıyorum. O gece hep, Levent'in de olduğu bir başka geceyle karışıyor. Yokluğunun inanılmaz bir duygusuzlukla, ya da birbirine karışmış bir sürü acının tanımsızlığıyla beynimize kazındığı o gece belki de kendi kendine yazılmış bir yazı gibi onun ismini sürekli baktığım yerlerde, bir duvarda, perdede, sobanın üstünde gördüğüm ve yüzü her zamanki gibi belli belirsiz bir alayın burukluğuyla dolu hep gözümün önünde çakılı kaldığı, ne kadar uğraşsam da beni bırakıp gitmediği için...

İlkgençlik coşkularıyla dolu yaşamların arasında yalnızca küçük burukluklar vardı. Yaşamın gerçekliğinin, zaman geçtikçe daha iyi kavranacak acılarının küçük imleri gibi. Hiç beklenmiyordu. Şimdi düşününce, hiç beklenmiyordu, diyorum. Öylesine yaşanıp giden günler, geceler, bir yaz serinliğiyle aldırışsız akşamüstleri... Fincanda bırakılıp gidilen çay, denize ba-

kıp aşk şarkıları dinlenen geceler, ayışığı, pek çok film. pek çok roman kişisi, pek çok güzel görüntü... Sonra bir akşam birdenbire Levent'in inandırıcı görünmeyen ölümü. Böyle birkaç sözcükle belleğe saplanan acımasız kayıt.

"En çok bağlılıklar korkutuyor", demişti Levent bir gün, balkonda oturup başıboş bir piyanoyu dinlediğimiz o sıcak yaz günü, kahvaltıdan sonra. "Yaşamak, yerleşmek, sonsuza dek bağlanmak için çaba harcamak demek. Evet acı veriyor, yalnız o kadar. Bu acılardan, kısacık yaşamımızı sürekli başkalarının isteklerine göre, tanımadığımız insanların, bilinmeyen eski sözcüklerin buyruklarına göre kısıtlamalardan nefret ediyorum. Ama en çok insan olmak, bu çürümüş insanlığın bir parçası olmak acı veriyor. Bu övgü içerikli sözcük şunları bildiriyor bana: İşkence, adaletsizlik, kirlilik. Bir kedi ya da yılan olmak, böylesi bir dönüşüme uğramak yalnızca ölmekle mümkün diyorum bazan kendime. Çok eski bir inanca katılmak istiyorum."

Evet, bilinç herşeyi kirletiyor. Gözlerimizin belli belirsiz kıpırtısı, dudaklarımızın aldığı şekiller, parmaklarımızı tak tak tak masaya vuruşumuz hep o kirlenmişliğin izlerini taşıyor. O'na, "haksızlık ediyorsun, yaşamda güzel şeyler de var" demiyorum. Uzaktaki tepelere, eski kiliseye bakıyorum. Bir kadın az ilerde çamaşırlarını asıyor, karmakarışık uçuşan renklere bakarken bağlılıkların, yerleşmişliğin, bunun

için delice çaba harcamanın insan olmanın temel koşulu olduğunu, bizimse hayatta kalabilmek için hayata karşı durduğumuzu, bunun imkansızlığını düşünüyorum. Levent saçlarını karıştırıyor sıkıntıyla, o piyano sesleri yeşil tepelere, eski kiliseye, bırakılmış yetimhanenin duvarlarına çarpıyor, varoluşumuzun neden bizi güldüremediğini, çünkü dayanılmaz gülünç olduğunu biliyorum artık. Burada bu sıcak yazgününde yeniden azalıyor birşeyler, eksiliyor hayatımızdan, bir daha geri dönemeyeceğimiz, vazgeçemeyeceğimiz, bir kez bilincin yırtılmasıyla artık değiştirilemez olan anlardan birini daha geride bıraktığımızı, bunun yeni ve güçlü darbelerin işareti olduğunu söylüyorum ona. Bir bulut ışığı ve herşeyi farklılaştırıyor.

Sanırım sevgili Elfe, bu öyküde en çok Levent'ten sözediyorum. Bir gün kavga etmiştik, Cem de vardı, o günü günlüklerine geçirmiş.Oysa ben tümüyle unutmayı, herkesin unutmuş olmasını ne çok isterdim. Selin onu sevdi, Cem Selin'i, bense Lale'yi, geçen yılların içinde yüzünü unuttuğum, bir tek kez saçlarına bile dokunmadan yitirdiğim ilk sevgilimi... Onu burada, birşeye benzemeyen bu öyküde anlatmayacağım, belki sonra, kendimi, yalnızca bana ait acıları anlatacak kadar mutlu olduğum zaman, belki...

Sonraları, Levent'i son kez görmek için gittiğimiz o mezarlıktaki günün filmini çekmeyi tasarladım, sizlerden tam üç gün uzakta ve tek başımayken. Ve o

filmde söylediğimiz, söylemediğimiz sözcükleri yazdım bir kenara:

"Onu sevdik ama o öldü", diyorum. "Her geçen yıl sevdiğimiz birini ardımızda bırakıyoruz, bir daha karşılaşmamacasına. Günlük konuşmaların çok dışında, sonradan düşünüldüğünde gülünç gelecek şeyler söylüyoruz –ama hiç gülmedik biz, söylenen herşey tuhaf bir acı, şimdilerde (çünkü uzun zaman geçti) dalıp gittiğimiz bir hüzün– yalnızca kendimize, bir daha hiç unutmayacağımıza gizlice sözleşerek."

"Onu bir daha görmeyeceğiz", dedi Ali. "Demek yaşam buralarda bir yerlerde, tüm ötekilerin akşamışığında aldıkları ürkütücü görünümlerde, sertleşen, bu denli genç insanlar için imkansız yüzçizgilerinde tökezliyor, belki de bir daha hiç kurtulmamacasına takılıp kalıyor."

"İşte aşklar da dostluklar da burada bitti" dedi Cem. "Çünkü artık istesek de biraraya gelemeyeceğiz. Bu güçlü darbe yaşamımızın sonuna dek silinmeyecek bir iz bırakacak bizde."

Bütün ölümlerin anlamsızlığı, çaresizliği, zavallılığımız, diye düşünmüştüm. Birşeylerin, kötücül, lanetli birşeylerin kuşattığı insanlar gibi bir yıl içinde iki sevgiliyi yitirmek yalnızca zavallılığımızın belirtisi sanki. Artık konuşmuyoruz, konuşmayacağız. Biliyorum henüz çok genciz ama bu değişim bizi ölümün yanıbaşına, karşı koymamızı beklemeden zamanın sonu-

na doğru itiyor. Birşey söylesek bu garipsi büyü bozulacak, herşey günlük davranışlara, günlük yaşamlara dönüşecek sanki. Neden söyleyelim? İnsanların bu kadar çabuk tükenmesine, istenmeyen, beklenmeyen ayrılıklara – her yaz yeni bir ayrılığı sürüklüyor – yabancı değiliz.

Uzun zaman geçti. Levent bizi bırakıp gittiğinde yaz'dı. Cem'in küçük odasında bütün bir gece konuşmadan oturduğumuzdan beri herşey o gizli anlaşmaya uyularak sessiz, derin bir yerlerde unutuldu. Bir tek ara sıra, bir mezartaşına bırakılan çiçeklerin onunla ilişki kurmak olup olmadığını düşünüp tedirgin oluyorum. Hiç gitmedim mezarına ve onu ne zaman hatırlasam bu burukluk gelip yerleşiyor içime.

Şimdi bu öykünün kurgusuyla, gerçeğin anılardan oluşan düzeni birbirine karışıyor. Bizlerden biri okursa bunun kimin öyküsü olduğunu hemen anlayacak ama bir başkası için bu bölük pörçük izlenimlerden, fotoğraf yorumlarından, bir günlüğün sayfalarından ve sahibine ulaşmamış mektuplardan oluşan anlatı nereye kadar anlaşılır bilemiyorum. Açık açık anlatmıyorum herşeyi, çünkü bir yandan da düşünüyorum, söylenmemiş bütün sözcükleri yanyana yazmayarak oluşturulacak bir öykü neden yazılsın?

Ve artık bu anlatının sonuna geldiğimi hissettiğim şu an yine o unutulmaz tren sahnesi geliyor aklıma, aynı sesler, aynı burulma, aynı kararsızlık... (Ca-

mı açıp yüzümü rüzgara tutuyorum, bir dönemeçte öteki ucunu görüyorum trenin, sonra bir tünele giriyoruz, karanlıkta duvarlara çarpan sesin uğultusunda – bir trenin geçiş anında çığlık olan o kadını hatırlıyorum yıllar önceki bir filmde – geride kalanın ne olduğunu soruyorum kendime. Ben bitmedikçe hiçbirşey bitmeyecek biliyorum, herşey sürüp gidecek ve geride kalan her şey, geride kalan herkes – şimdi acıyla, özlemle belki – bir gün yalnızca bir kavuşmanın sevinci olacak, diyorum)

Artık bu "geriye-dönüş"teki kadar iyimser değilim. Çok zaman geçti, yaşlanmaya başladığımın küçük işaretleri olur olmaz başağrılarıyla, uykusuzluğa direnemememle apaçık belirginleşiyor. Birtrendegiderkengeridebırakılarakeskitilmişsayısızyaşambiçimi gibi bir öykü yazmak istiyorum, olmuyor. Şunu biliyorum, bu öykü de eski bir günün sonradan bakılan fotoğrafı gibi kaldırılıp bir kenara konacak.

Hayır, bazı şeyleri açıklamam gerekmiyor.

Camkırıkları

Uzaklara bakarak duruyorum ayakta. Beton yüzeyin üstünde, bulutları önüne katmış sürükleyen rüzgarın üzerinden geçtiği kente, bulutlara, kimseler yok. otların rüzgarla çıkardıkları sese, hışş, hışş, dağılan, akan, herşeyin üstüne yığılan, herşeyi saran, durmaksızın değişen renklere bakıyorum, dört bir yanı kalın tahtalarla çevrili. (Gölgeler). Dört bir yanı gölgelerle çevrili. Beton yüzeyin üstünde ayakta duruyor ve uzaklara bakıyorum, görebildiğim kadar uzaklara. Kullanılmayan bir atlıkarınca, renk cümbüşü bayrakları, bezafişleri çoktan yırtılmış -sararmış eski el ilanları yerlerde- bir sirkin, soğukla birlikte, kuşlarla birlikte gitmiş olması gereken, gitmiş olduğunu benim burada bir günün sonunda durup uzaklara bakarken, üstelik kentin üzerinden bakarak, bir çocukparkı eskisinde, kırık bile salıncakları olmayan, - bir beşgen beton bir yumak ot, bir beşgen beton bir yumak ot- gittiğini düşündüğüm bir sirkin. Ama el ilanlarını, ateşyutanmüthişcücehemdefelemenklikapalimao'yu görmüyorum buradan, yalnızca artık dönmeyen, dönmeyen cansız yüzlü atlarıyla bir atlıkarınca saçları dalgalı...

Sonra yine bir beşgen beton bir yumak ot, bir beşgen beton bir yumak ot

kalaslar

"çöp atmayınız" (büyük harflerle)

Kalaslara kollarım dayalı. Parmaklarım vuruyor, kalkıyor, vuruyor, kalkıyor ve artık durdu. Gözlerimi, ıs-

lak kirpiklerimin, ağır gözkapaklarımın kızıllaşmış ağrısının içindeki gözlerimi, yeşil, kimi zaman mavi gibi gözlerimi ne zaman kaldırsam yüksek taşyapıların üzerine doğru, gün dönüyor, hızla, kimselerin yaşamadığını, kimselerin anlam taşımadığını, hayatın yalnızca şu, bulutları önüne katmış götüren rüzgar gibi çabucak biteceğini bir daha bir daha söyleyerek, haykırarak bir daha, gün dönüyor. Senin, kışgünleri ateş yaktığın odanda kırmızı alevin, kırmızı titrek ışığın bütün biçimlere kolayca bürünerek, ateşten bir vazo, ateşten bir çiçek, ateşten bir yüz yarattığı anlarda -çünkü birden sıçrar, orada perdenin kıvrımlarında, burada elimin üstünde, biraz ötede bir van kedisinin cam gözlerinde- bir karabasandan uyanıp kimsesiz bir geceye düştüğümde gördüğüm ölümle yeniden karşılaşıyorum işte böylece, bulutların içinden hızla çırpınarak kurtulmak istiyor sanki onlar gökyüzünü tümüyle kaplayarak onu, maviliğini sinsi bir dumanla örtüyor, giderek kararıyorlar. *Az sonra onlar da olmayacak.* Ben elimi kıpırdattığımda, senin ismini hatırlayıp bir kez daha, sonsuza dek, tekrarladığımda, zaman, camın içine doldurulmuş kum taneleri gibi -üzerlerine,çıtırtıyla yanan odunların alevi vurmuş, yanardöner bir akış- bitmiş olacak. Hepsi belki ilk görüldüklerinde beyaz, yer yer matlaşan toparlak pamuk demetleri gibiydiler, şimdi birbirlerinden kopuyor, dağılıp iplikleşerek hızla yitiyorlar. Gözlerine bakıyorum ateşin yandığı odada, gözlerinde alevler par-

lıyor, sonra -biraz yana eğiyorsun başını- kapkara kesiliyor -yeniden bana bakıyorsun- renkler seçilemeyecek kadar çoğalıyor, o mavileri, o kırmızıları, o yeşilleri anlatamıyorum sana, sustuğun zaman donuk, ince yüzünün yalnızca ölümden oluştuğunu, onun için susmanı istemediğimi, gözlerinden, masmavi, yemyeşil, mavikırmızıyeşilmor gözlerinden, koskoca gözlerinden, kapkara gözlerinden ölümden bile çok korktuğumu anlatamıyorum, ölümü ve gökyüzünü anlatamıyorum sana, çoktan bittiğini, birbirimize söylediğimiz hiçbirşeyde o ölüm soğukluğunu aşamadığımızı... Yıllar önce aydınlık yüzlü çocuklardık biz. Çok uzakta değil, şurada, eski masanın çekmecesinde bir zarfın içinde, uzun saçlarımızla yerlerde yuvarlanırken, üstümüz başımız toz içinde ve kahkahalarla gülerken çekilmiş fotoğraflarımız, azalan, hızla azalan zamanın, uzun, çok uzun zamanın sayılması imkansız anlarından birinde çekilmiş... Keşke her an'ın fotoğrafını çekebilseydik, böylece bir hayatı sonsuza dek yaşatabilirdik belki. Seni bir kez daha görmeye, bir kez daha ateşin yandığı, kışışığıyla dolu odanda, alevlerle karmaşmış, hiç unutulmayacak bir an'ı, bazı anları, başka hiçbirşeye yer bırakmaksızın düşündürecek, ölümü, bitmişliği, sonsuza dek, insanların, dikenlerin, taşların, bulutların bile yokolacağı güne dek -salı ya da cumartesi olmayan- kimsesiz olmayı haykırarak söyleyen yüzünü, gözlerini görmeye bir kez daha dayanabilsem, sana bunu anlatmak isterdim.

Bak işte seni düşününce -yüzümde kırmızı, bembeyaz yüzümde izler, yaralar var şimdi, çirkinim, o uzun, kıvırcık kirpiklerim yapış yapış, kırmızımsı halkanın (o ateşışığı gibi) çevrelediği gözlerim donuk- yine de çekidüzen vermek istiyorum üstüme başıma, sanki birden yanımda belirecekmişsin gibi, eskiden uzun uzun beklediğim günlerin, gecelerin, bitmez tükenmez bir yalnızlığın içinde çıkıp geldiğin bir sabah, bir öğleden sonra olduğu gibi... *hep böyleyim ben. yaz günlerinin aydınlığında odama kapanıp düşler kuruyor, olmadık oyunlar buluyor, kısacık bir hayatı, yine o hayatın yaşanmış ya da yalnızca düşünülmüş izleriyle yeniden canlı kılmaya, farklılaştırmaya çalışıyorum. bir hayat. oysa dışarda güneşin pırıltılarıyla, hiçbir yalana yer bırakmayan pırıltılarıyla insanlar dolduruyor sokakları, gülen, konuşan, sıkıntı duyan, bunu birbirleriyle şöyle ya da böyle bir başka duyguya dönüştüren, bir günü, sonra bir başkasını daha böylece geçiren insanlar (bir günün geçmesi nedir ki, bir ölüm?) bir deniz kıyısında rastlamıştım onlara, bir parkta, bir çaybahçesinde, bir sokakta koşarken, sıcak İstanbul yazgünü, akşamüzerleri, geceler, evet rastlanmış olmalıyım ben de güler ve küçük anların mutluluğunu tadarken. ama akşam olduğunda yine sen yoksun. bir yere giderken -bakkala, az ötedeki kullanılmayan çocuk parkına- kapıya notlar asıyorum, -"bakkaldayım geliyorum" - "beş dakika sonra evdeyim" - "hemen döneceğim" - gece ışıkları kapa-*

tıp kimi zaman karşı evlerin pencerelerine bakıyorum, bir gölge, perdeleri kapatan bir kadın, camdan bakan ve geri çekilen bir çocuk deseni görebilmek için, saatlerce. Gelmeyeceğini, gelsen de sana hiçbirşey anlatamayacağımı – çünkü bir fırtınaya tutulmuş gibi rüzgarla savrulduk ansızın, ayrı düştük birbirimizden, hiç ağlamadık da sanki yüreğimizdeki camkırıkları erimedi bir türlü –
mutsuz kış duraksıyor ansızın. uzun sokakta yürürken uzaklaştığımızı, her adımda bir daha birleşmemek üzere birbirimizi yitirdiğimizi biliyorum, bir adım daha atıyorum ama, nedensiz güneşin, donuk yeryüzüne yüzünü çevirdiği an, senin, sokağın öteki ucunda kaybolduğunu, birbirimize sırtımızı dönmüş ve her an uzaklaşarak yittiğimizi, bunun bir geri dönüşü olmadığını düşünüyorum. bir daha seni görmeyeceğim.
bunca uzaklığı aşacak, bir kış güneşi pırıltısı verecek o küçük sözcüğü hiç bulamayacağımı biliyorum ama.

Gri ve beyaz. Soluk, kirli gri ve beyaz. İçiçe giriyorlar, sıkışıyorlar, bir gölgeler sürüsü halinde yerlere dökülüp şekillerini yitiriyorlar. Kirli, sarı perdeli eski ahşap evin, kirli, sarı perdeli penceresinden bütün gün denize baktığım zamanlar da beklediğim senin gibi biriydi herhalde. Babam uzaklara gitmiş bir gemiyle, dönmemişti. "Söz verdi", demişti annem, "bir gün dönecek biliyorum, ne olursa olsun dönecek bir

gün." Son kez pencerenin önünde oturup denize baktığımda ölmüştü o. Babamın beyaz giysileri var mıydı anne, gitmeden önce bir su kıyısında durup ağlamış mıydı? *camın ardından, henüz yeşillenmemiş çimenlere, toplanmış, örtülmüş bahçe salıncağına, geniş gövdeli söğüt ağacına, ağdalı, puslu bir griye dönüşen kışdenizine, uzakta sisin, dağınık, inatçı örtüsüyle gerçekliğini sildiği birkaç ada parçasının karaltısına yağan, rüzgarla savrulup duran beyaz, yumuşak kar tanelerine bakıyorum. sen, yakın, çok yakın başka bir semtte, çamağaçlarının bahçe havuzunun üzerine dökülmesini seyrediyorsun belki ama gözünün neden öyle daldığını, ne düşündüğünü hayal bile edemem artık. yıllar sonra bir gün bu günü hatırlamak isterim. şimdi sana oturduğu yerden bakan, yanına çağıran, sonra bir el işaretiyle uzaklaştıran, kışkaranlığının çöktüğü köşede kalın giysileri içinde kıvrılmış o erkek deseninden nefret ediyorum. ama sen denizi göremiyorsun.* Zamanın bu hızlı akışında küçük resimler topladım sanki ben bütün yaşamım boyu, sayfaları açılmamış bir kitaptan, erimiş bir mumdan, eski bir aile fotoğrafından, binlerce başka şey bulmaya, onları farklılaştırmaya, böylece herşeyi sonsuza dek yaşatmaya çalıştım, kimi siyah-beyaz, kimi renkli küçük resimler... Zamansız ama, bir sutekerleği; nerede, ne zaman, neden, bunlarsız, yalnızca bir sutekerleği soluk kahverengisi solmuş, işte şurada biraz ötede, birkaç yıl, bir ay ötede, daha dün, bir baloncu, kırmızı,

sarı, mor topların üzerinde yuvarlandığı bir masa, soluk, mavi, beyaz yakalıklı elbisesi ve kırmızı çoraplarıyla (sanki hepsine su değdirilmiş) küçük bir kız çocuğu, burada bir rüzgartorbası: buruşan, titreyen, ortasında koyu bir şerit olan, bir direğin üstünde, kağıttan kesilmiş, üstlerine parlak yaldız yapıştırılmış biçimsiz yıldızlar, bir laterna sesi, uzaklaşan bir gemi, 'gelinyaklaşınbugösteriyikaçırmayınişteateşyutanher kül'ün resimleri, dalgalar üzerinden geçip gidiyor geminin, küçük bir gemi, laterna çalıyor, 'burayabuyurunbayanlarbaylar', insan sesleri, gülüşmeler, şurada bir erkek yüzü, kim o, babam değil, babamın yüzü yok, babamın yüzü bir devenin üstündeki o adam gibi görülmüyor – eski bir kitapta vardı. Ama camlı kapının ardında gördüğüm, yanağında ben olan adam yüzü, cildi kocaman gözenekli, terli, anneme sarılmış *anne anne* fısıltım duyulmuyor, düş gibi, ağırlaşmıyor havada, yokolup gitmiyor, erkekyüzü delik delik erkekyüzü benli yanakla, annemin yanında, o geniş, yüksek arkalıklı yatakta bir ben yatarım. *"hadi gel yatalım, sana masal anlatırım, o kitaptaki şeytanı okurum."* Tek tekerlekli bisiklete binmiş şeytan, perdeler kapalı, ışık az sızıyor, şeytanı zar zor seçebiliyorum, yumuşak, tüylü, okşadığım onun bedeni, annemin şeytanın bedeni, titriyor, ürperiyor, şişmanşeytantektekerleklibisikletebinmiş gülüyor hep, renkleri soluk bir kitapta, annem birşey kokuyor, o olmadığı zaman çamaşırlarını kokluyorum, o koku hep var,

hiç bitmiyor, o titrer ve mırıltıları yükselirken uzaklara gidiyorum ben hep şeytanlarla ve yine laterna çalıyor. (Adını yanlış öğrendiğim bir çalgı). Biliyorum ki bu bir gündü, elimden tutmuş adamla, yüzünü hatırlayamadığım, insanların arasından, yalnız ayaklarını gördüğüm insanların arasında, elimden tutmuş o yüzü olmayan adam, o ata binmiş, yüzü hiç gösterilemeyen adam gibi adamla elinden tutmuş giderken kafamı kaldırıp yuvarlanan renkli toplara bakıyorum, bir kadın bir odada sonra eteklerini kaldırıyor elimi tutan adama, bir gündü, bir yerdi, bir kadın, bir adam yüzü olmayan ve benle olmuş, binlerce bacakların içinde ve laterna sesiyle, kendi kendine çalan bir laterna. gülüşü yüzünde donmuş bir bebek... Ama yakına gelebilirim. İşte hemen şurada beyaz bir resim. *karın böyle üzerimize akması, savrulan taneleriyle bizi durmak bilmez bir devinime sürüklemesi ne güzel! belli belirsiz bir karanlığın, her yanı saran, beyaz kar tanelerini yavaşça eriten bu dağılgan karanlığın içinde yürüyoruz. sessizce dokunuyor bize. varlığını hissediyoruz ama o kadar, fazlası yok, orada kalıyor. birer gölge, yerde birikmiş karın içinde, duvarlarda, her yanda değişerek beliren birer gölge gibi yürüyoruz. konuşsak sesimiz duyulmayacak. ama konuşmuyoruz. yoğun kar sisin içinde. az sonra daha büyük bir karanlığa katılacağımızı, işte şu kar taneleri gibi onla savrulup, onla eriyeceğimizi bilerek susuyoruz. bir düş yaratıyoruz içimizde. odabeniseviyor benim düşü-*

mün adı. başlarımız önde yürürken birer gölge olduğumuzu görebiliriz, arkamıza baksak bıraktığımız izlerin yittiğini de... ama bakmıyoruz. karşı koymuyoruz. bir ses çıkarsak, beklenmedik birşey yapsak, herşey değişebilir. neden yapalım? "soğuğun büyüsüne tutsak olmayı seviyorum", dedim. hiç renkli toplarım olmadığından belki, konuşmayı beceremiyorum. Şimdi yağmur başlıyor, hava biraz daha kararıyor. Gün soldu ve henüz dokunamadım güne bir yerinden. Neden burada, eski bir parkta kullanılmayan, ara sıra yıllardır geldiğim bir parkta duruyorum, neden yağmurun da altında ıslanarak ve hâlâ kendi kendime kurduğum bir düşü anlatıp duruyorum yine kendime? Hiç kimsenin beni tanımadığını, kimsenin beni hatırlamadığını, kimse olmadığımı biliyorum artık. Gri ve beyaz. Soluk, kirli gri ve beyaz. Dağılıyorlar, birbirlerine belki soluk bir duman örgüsüyle bağlı, hızla yüzüyorlar. Hızla. Yumuşacık. Hiç ses vermeden. Çanlar, dev karınca sürüleri, minik kaplumbağalar. Hemen değişiyorlar, hızla, hiç ses yok. Yeni bir şekil, sonra yine... Hep değişerek... Soluk, kirli gri... Gidiyorlar, bembeyaz, solmuş gökyüzünü bırakıyorlar arkada, ötelerde oluşturdukları morlu, kırmızılı sessiz dağların üzerinde.

O, günlerle gecelerin birbiri içinde geçip gittiği, perdeleri hep kapalı bir evde gecenin ve gündüzün ayrımına varmadan yaşarken, karaltılı düşün, karaltılı gerçeğin içinde –kollarımdaki delikler öyle büyük ki

içine düşüyorum sanki bazan, sonsuza dek süren bir düşmeyle düşüyorum- seni çağırdığım o içsesimle, bu kez yağmuru elimi açıp hissederken bir parkta artık çocukların gelmediği, pek çirkin, yine sana sesleniyorum ama çağırmadan, çünkü yalnızca konuşmak istiyorum. Çünkü bu kez eskilersi gibi değil, bunu biliyorum. acılardan, yürek karalarından sözetmiyorum bu kez, herşey yalnızca gerçeği gösteriyor, bulutlar giderken gri ve beyaz. o eski laterna sesini, kesilmeyen, duyuyorum ve artık saatler geç oldu diyorum, acılar da büyütmüyor artık. Şimşekle aydınlanıyor yüzün, gökgürültüsünde sesim boğuluyor sana birşey söyleyecekken, ama bu senin yüzün değil bir bulut, hemen değişiyor, ceketimin yakalarını kaldırıyorum bu beni yağmurdan korurmuş gibi. sanki yüzyılların birbiri üstüne yığılıp tükendiği bir günde, büyük yağmurların, fırtınaların içinde tek başıma duruyormuşum gibi geliyor, canavarı hatırlıyorum, korkunç gözlerinden ışıklar saçan canavarı, senin yüzün, senin bulutun şimdi canavar oluyor, canavarbulut oluyor şimdi. Gri ve beyaz canavar bulutu. gri ve beyaz seninyüzün bulutu, gri ve beyaz, soluk. kirli gri ve beyaz vankedisiyüzü bulutu birbirine karışıyor. Bittiğini söylemeliyim, sana ve kendime. Vankedi öldü. Ne zamandır o ve ben, beyaz, hiç sesi olmayan. birlikte yatıp kalktığımız o küçük yatak boş şimdi. Bu gece yanımda olmayacak. Üzerine yıpranmış, eski iran işi bir örtünün örtüldüğü cenazeyi eller üzerinde beceriksizce

taşıyan tanımadığım insanlara, sonra bir çuval gibi boş, boş bir çuval gibi, bir çuval boş, çukura atılan, üstü toprakla örtülen, toprağın üzerine çirkin plastik ibriklerle çingene çocukların su döktüğü, bahşiş almak için, annemin mezarına bakarken *–bu gece yanımda olmayacak.* Bir sokakta ayrı yönlere yürüdüğümüz ve birbirimizin ardından bakmadığımız, giderek kopup uzaklaştığımız, güneşin, hiç beklenmedik bir kışgüneşinin acıyla içimi titrettiği o akşamüzeri *–bu gece yanımda olmayacak.* Ama benim seçimim değildi, hayır, bir ölümün, sonra bir başkasının ardından kışrüzgarıyla dolu sokaklardan geçip, insanların yeni bir yılı karşılamak için yaptıkları hazırlıkları seyretmek, bu anlaşılmaz yazgıyı değiştirmek için, bir daha başlamak için, bir başkasının yerinde olmak için dayanılmaz istek duymak benim seçimim değildi ki... Bir zaman, işte o fotoğraflardaki gülen çocuklardık biz, hatırlıyorum, senin dansedişini hatırlıyorum bir yılbaşı gecesi, ne güzel, ne güzel, ne güzel, yavaşça dönüyorsun ve saçların savruluyor patlayan beyaz ışığın altında, mor ışığın, yanıp sönen renkli ışıkların altında, saçlarının savrularak örttüğü yüzünü görmeye çalışıyorum, sanki bunlar –sokaklarda neşeyle yürüyoruz, sonbahar rüzgarıyla, kalın ceketlerimizin yakalarını kaldırmış, yüzlerimiz kızarmış– bir başkasının yaşamı, çok eskiden görülmüş bir film, bir gecede okunmuş bir kitaptan geride kalanlarmış gibi geliyor. öyle uzak, öyle düşsel...

Ama uzundur sokaklar bir karabasan yalnızca. Petrol rengi giysili, şapkalı, mavi arabalardan inen bıyıklı adamlardan, bir köşeden çıkan, bol paçalı takım elbiseler giymiş yine bıyıklı adamlardan kaçmak zorundayım. O gün kapıyı açtığımda seni bekliyordum, nedensiz, sanki geleceğini biliyormuş gibi, sanki bu değişmezmiş gibi. Ve kapı çalındı. İşte dedim, geldi o, şimdi birşey başlayacak yeniden, geldi çünkü o! Saçlarımı düzelttim fazla bakmadan aynaya, çünkü biliyorum ki çirkinim artık, zayıf yüzüm iyice çöktü, kemikleri çıktı, bembeyaz oldu. Ve sakin olmaya çalışarak açtım kapıyı, senin yüzünü düşünerek, senin yüzün aklımdan geçerek, başka yüzlerin içinden bir resim çizer gibi açığa çıkarak yavaş yavaş, odadan çıkıp kapıya varana kadar kısacık bir zaman içinde ve kapıda durup karşımda, beklenen yüzün yerine bir başkasını, ona hiç benzemeyen bir başkasını, petrol rengi elbiseli ve şapkalı ve bıyıklı ve mont giymiş, elinde kocaman bir tüfekle bana bakan sert yüzlü adamı ve arkada başkalarını ve tüfeklerini görünce birden gülmeye başladım ben de... Sen gelmemiştin ve bu, sanırım, uzun zaman tek başına sürdürülmüş bir dostluğun, gerçekleşmemiş hayallerden oluşan hayatımın küçük bir şakasıydı. Adam öyle kocaman bir tüfeği bana doğrultmuş ve ötekiler ciddi yüzlerle beni itip içeri girerken gülmekten başka ne yapabilirdim? Sonra hepsi koştular, masanın üzerinde gazeteye yaydığım tozu, limonu, kaşığı ve iğneleri gösterdiler birbirlerine, ba-

şardıklarına nedense sevinerek. Yumruklarımı sıktım ve seni düşündüm yine, neden gelmediğini, sanki söz vermişsin gibi, bir kırgınlık duydum, bir içsıkıntısı, sonra arabada bıyıklı ve gazete fotoğrafı yüzlü adamların arasında giderken yine de bunlar benim seçimim değildi. Hiçbirşey seçmedim çünkü ben, bıraktım öylece herşey oldu ve bitti, yeniden oldu ve bitti, bunlara pek aldırmadım, elimle dokunmadım değişsin diye herhangi birşeye. Çabucak yaşlandım ben, şu üstümden geçip giden bulutlar gibi, bir an bembeyaz görülür, sonra uzaklaşır, eskirler hemen... Bir gün, uzun bir aradan sonra evine son gelişimde, saçlarımı bildik bir dost gibi, eskisi gibi karıştırsaydın, belki tüm yoksayışlarını, beni, hiç konuşamadığım başkaları gibi yargılayıp sonra unutmanı. bir sokakta ayrı yönlere yürürken, seni bir daha görmeyeceğime verdiğim sözü asla hatırlamayabilirdim. Çünkü o gün senden istediğim artık bir aşk değil, yalnızca dostluktu.

Annen, tuhaf bir hayvana bakar gibi bakmıştı çay getirdiğinde. Giysilerimden, hastalıklı görünüşümden delice utanmıştım, gözlerimi, kızarmış, kirpikleri yapış yapış gözlerimi çıkartıp atmak isterdim, o, elinde tepsiyle öyle durmuş kapıda bir an beni süzerken. Sonra sen dışarı çıktın, yalnızca senin görebileceğin yerden, kapı aralığından yapılmış gizli bir işaretle ve sanki ben istenmeyen bir konukmuşum gibi, sanki birlikte büyüdüğün çocuk değilmişim gibi ve orada

durup bana öyle, tuhaf bir hayvana bakar gibi bakan kadın sanki bir zaman " teyze" dediğim kadın değilmiş gibi... Sonra herşey yabancıladı beni o odada. *elimden geldiğince kaçıyorum nesnelerden, olmadıkları yerleri bulmaya çalışıyorum, olurmuş gibi, onlarsız olurmuş gibi, onlar çevremde herhangi bir şekle, herhangi bir giysiye, bir görünüme bürünüp, çıkarmak istediğim tüm sesleri bozuyor, yeniden biçimlendiriyor, istemediğim, sevmediğim bir ses sunuyorlar bana. şimdilik suskularını böyle dönüştürüyorlar ama ansızın küçük bir çarpmayla, bir itmeyle, tek bir dokunuşla kıpırdanıp canlanarak beni yakalıyor, kaçıp gizlendiğim sorular soruyorlar, çevreme daralıp soluk almamı engelliyorlar. yanıbaşıma düşerken çıkardıkları kısa, kopuk seslerle beni korkutuyorlar, titriyorum, terliyorum. keşke gece olsa, gecenin karanlığında görülmez olsalar, sesleri duyulmasa... oysa onlar karanlığı örtündükçe daha da ürkütücü oluyorlar, kurtulamıyorum bir türlü, dişlerimi kenetliyorum, yumruklarımı sıkıyorum. ama bu duyduğum, aramıza giren bunca eşyanın içinde, havada ağırlaşan, uzayan, kopan sözcükler senin sesin mi, senin şimdiki sesin mi? çünkü hepsini tanıyorum aramızda duran bu şeylerin, tümü onlara verdiğim anlamlarla yaşıyor, baktıkça yeni bir anlam kazanıyorlar sanki, bir tütün kutusu, mavi, seramik bir mumluk, kapağı eğrilmiş bir küçük sandık, eski, bakır bir tabaka olmaktan çok benim için taşıdıkları o eskimiş yüklerle canlılar, o eski-*

miş yüklerle ve senin sesin işte şurada yeşil renklinin üzerinde – senle saatlerce güldüğümüz bir gecede – şurada kırmızı ve yumuşak olanın üzerinde – yıllar önce ve üzgün – şurada bir başkasının... Tek başımayım dedim, artık tek başımayım, bu ses, benim tanıdığım bir ses değil, bir kez bile duymadım sanki bu sesi ve bu yüz, bana bakmaktan bile korkan şu gözler, yıllardır tanıdığım, gördüğüm, derinlerine baktığım kimi zaman, gözler değil, bir başkası bu ve öyle saydam ki elimi uzatsam elim geçer içinden, bir buluta dokunmak gibi, sise dokunmak gibi birşey, suya dokunmak gibi... Başka eski akşamüzerleri gibi karşılıklı çay içerken, senin ince ellerine, zarif hareketlerle çay içmene baktım. Fincanı tutarken titreyen elimi engelleyemedim bir türlü, bir yandan, bakmamaya çalıştığın halde gördüğünü bilerek.

İşte yine sıkıştım günlerin arasında, eski anların, sanki hayat bitmiş ve bir daha yaşanamazmış gibi. Ama o gün sen de bana bir ölüye bakar gibi bakmadın mı? Bir ölüye bakamaz gibi, gözlerini kaçırarak ve annen bir an önce gitmemi ister gibi kaçırırcasına kapıp götürürken çay fincanlarını ve eskiden olduğu gibi, birer tane daha içip içmeyeceğimizi sormadan, *"nasılsın? zayıflamışsın, kendine bakmıyorsun galiba!"* konuşurken soğuk ve inanmadan, konuşmak zorunda olduğunu düşünerek, kurallara göre, bir eski ailenin görgüsü bu çünkü, bir padişahın koca göğsünde koca

yıldız madalyalarla oyuncak gibi, sahte görüntülü fotoğrafının durduğu duvarları olan evde...

Bu ne ilk ölümümdü, ne de ölümlerin en zorlusu. İçlerinden biriydi o kadar! Karşımda oturuyordun, sana bakınca bir boşluk görüyordum, eski, yüksek arkalıklı koltukta oturan koskoca bir boşluk! Sonra fincanı, tabağın içindeki oyuğa yerleştirmek isterken çayı döktüm, pek az birşeydi ama döktüm, daha çok titremeye başladı ellerim. Sanki birden farklı olmuştum, sanki birden o, ben değildim, eski dost, uzun, kıvırcık saçlı sevimli çocuk, çöllerde çektiğim acı kendi acım olduğu için belki böyleydi bu! O gün, akşamüzeri ateş yanmıyordu odanda.

Gri ve beyaz. Soluk, kirli gri ve beyaz. Yalnızca gri ve beyaz tüyler şimdi boşlukta uçuşan. Mora çalan ince ayaklarıyla tutundukları duvardan boşluğa atlayıp, havada uçmadan kalabilmek için delice kanat çırpıyor, tok, yutulmuş sesler çıkarıyorlar. (Dört yanı kapalı bir boşluğun sesi vardı, hatırlasam.) Gagalarıyla birbirlerine vururken kanatları geriliyor, beyaz, bembeyaz tüyler görülüyor. Ara ara biri kaçıyor, başının kesik, ritimsiz devinimleriyle yem arıyor. Vankedi ceset. Sesi hiç duyulmadı şimdiye kadar bir kedi, gözlerinin biri mavi öteki kırmızı, sırtımda taşıyarak az sonra yanına götüreceğim kendi ölü'm, henüz bulunmamış, gazetelere geçmemiş bu ölümün gözleri: üç kırmızı ve bir mavi. Alçalan güneşe bakmıştım, yine

gözlerimi kamaştıran güneşe, parlaklığını, dağınıklığını yitirmişken, sana değil, güneşe, *sonra alçalacak, alçalacak, alçalacak ve göremeyeceğiz artık* seni bir başkasıyla, sonra bir başkasıyla gördüğümden sonra – adımlarım uzun, yeryüzünün tümünü bir anda geçecek kadar uzun – kimsenin beni beklemeyeceğini gördükten sonra bir aşkı büyütmek için, yanakları benli mi, tenleri yapış yapış ve terli mi adamlardan bir sürü varken... sen de.... birine sarılmış olan, bir başkasını, gözlerinin beyazı görünerek bir parça, öperken, çirkin sesler çıkartarak, o adamların çirkin sesleri ve hırıltılarıyla bütünleşsin diye ve bitebilsin diye o başlamış olan kıpırdanma, her iki deseni de sarabilsin ve titreyerek gersin boşaltsın diye, gersin boşaltsın hep bitene dek... *"görmek istemiyorum seni! bir daha, bir daha seni görmeyeceğim."*

Sanki çok yıllar geçmiş, sanki bütün bunlar bir hayatın, uzun bir hayatın içinde darmadağınık görüntülermiş gibi geliyor, oysa biliyorum öyle olmadığını. Birkaç yıl geçti, sen, ben, birileri daha vardı, kimdi onlar, bu parka gelmiştik, henüz böyle boş ve yapayalnız bırakılmamışken hiçbirşey ve hiç kimse. İçmiştin sen, sarhoştun. *"bırakın beni, gecenin göbeğinde, kentin göbeğinde, tahta sıranın göbeğinde oturmak istiyorum sabaha kadar."* İstanbul, soluk bir resimdi, soluk ve kenarları yırtılmış ya da azıcık pürtüklü. Zaman geçti biliyorum biz onu yakalayamadan. Koparıp attı bizi birbirimizden uzaklara. Birleşemedik. Biraraya

gelemedik bir türlü. Bak, ışıklar yanıyor çevremi saran çirkin, bunaltılı yapılarda, alacakaranlık iyice çöküyor. "Alacakaranlığın en mutlu yaşandığı kent!" demiştin sen, bir günbitiminde uzaklara bakarken ikimiz. Alacakaranlığın en mutlu yaşandığı kent! Her gün yeni bir mavi. Ses. Her yanda ses. Sonra suskun bir alacakaranlık. Orgların, ezan seslerinin ve tüm başkaldırıların derin uğultusunda gölgeleri yükselen kent, tüm yalanlara arkasını dönmüş, İstanbul. Yağmur, çinili köşkler, mavi saraylar, camiler; kubbeleri yemyeşil yağmurun altında pırıl pırıl ve ellerini çivit mavi gökyüzüne uzatmış. Hep denize inen ara sokaklar, kenarlarından yağmur sularının aktığı parketaşı sokaklar... Bu yağmurla, kafamda birbiri içinde dönüp duran hayallerin, anıların, herşeyin dinginleştiğini, o bulanık karmaşadan uzaklaştığımı hissediyorum. Bu hatırladığım bir başka gün olmalı *uzakta kırmızı bir top gibi* çünkü bugün hiç görmedim, güneş yoktu bugün. *pembemsi bulutların ardında* Yağmur durdu. *batıyor ve o üç kuş, havada kıvrak kavisler çizerek, arkalarında en küçük bir iz bile bırakmadan –ama seziyorum, görmesem de biliyorum o izleri, varoluşları ben'im– dönüp duran o kuşlar.* Beyaz elbiseli adamın hiç gelmeyeceğini biliyorum, biliyordum da. Şimdi kararan boşlukta bir tek resim canlanıyor; soğuk buğunun ardında, kapıyı açıyorum, ağzı açık, küçük sivri dişleri görülüyor, ağzı açık, kasılmış, donmuş gibi sanki vankedibeyazhiçsesiolmadıcesedi in-

san gibi yatmış değil, açılan kapıda bekliyor ağzı açık ve büyüyerek, devleşerek, bütün evrenin ağırlaştığı bir zamanda, camsı ve küçük lekelerin patladığı gözleriyle renksiz bir resim gibi bakıyor bana. Paslanmış eski bir jileti alıyorum yerden. neden olmasın. *batıyor, yaşamam için hiçbir neden yok. batıyor ve o üçü, hep küçük, hep kara, hep dönüyorlar, hep dönüyorlar.* başparmakla işaret parmağı arasında tutulur böyle işte, o filmdeki gibi – bulut ayın önünden hızla geçer– çiziyorum gözlerimi bir baştan ötekine bir baştan ötekine rengarenk cam parçaları kimsenin duyamadığı benden başka incecik bir ses darmadağın darmadağın darmadağın içimde

Bir Ateş Sarayında

BİR

"Ateşin çevresinde oturuyoruz. Bu geceyi, bizi bu geceye getiren bütün uzaklıkları – birbirimize ve kendimize duyduğumuz – birkaç gülümsemeyi, söylenmeden geçilen küçük şeyleri, kıvrılıp duran ateşin yansımalarıyla yüzlerimizin aldığı biçimleri, o biçimlerin içinden zamanın gerisine, eski günlere gidip, birbiriyle ilgisiz pekçok ayrıntıyı hatırlayışımı bir gün yazacağımı düşünerek ona bakıyorum. Çok uzaklarda, şu anda neler yaptığını, beni nasıl bir fotoğrafımla hatırladığını artık bilemediğim bir sevgilim var. Karanlığa baktıkça, beyazla çizilmiş sanılan o karaltılı desenler geliyor aklıma: İnsan desenleri, birbirlerinin yüzünü paylaşan, birbirlerinin eli olan insanların çizgilerle parçalanmış desenleri... Bir daha bütün bir gece, oturup o eski şarkıları çalmayacağız birbirimize. Bir an yine o büyük salonda, büyük pencerelerin önünden geçiyorsun ve ışıkla bölünüyor görüntün, beliriyor, yeniden yitiyor, ışığın parıltısında bir an göremiyorum, sonra görüyorum, sonra yine göremiyorum, o suyeşili ateşsarayının içi alev alev yanıyor, yakından bakıyorum, odunların birbiri üstüne kızıl bir ışıltıyla yanarak düşmesine, çok sıcak dokunmalarla, sürtmelerle birbirlerini yokedişlerine bakıyorum. Zamanla bütün düşler yitiriliyor. Kendi yaşamlarını savunmaya çalışan çocukların sürekli tutsaklaştırılmasının anlarından biri bu, biliyorum."

Nevit'in bıraktığı bir kağıt parçası. Çok eskiden. şimdi uzak olan bir kentte, soğuk bir gecede, ateşin önünde otururken, bana, o an apaçık görmekten korktuğum sessiz sözcüklerle bakarken aklının bir köşesine yazıp, yıllar sonra bir kağıda o günkü gibi geçirdiği anlatımları...

İKİ

Bir zaman hep onu düşündüm. Düşünmek denebilir mi buna, bilmiyorum, hani durup dururken bilinçte parlayan bir görüntü, bir sözcük, bir imge, bir ses, işte hep öyle oldu, sayısız resim çizildi zihnimde. Şimdi bunca zaman sonra o resimlerin hepsi sisli, kimbilir ne kadar değişti, bana ondan kalanların tümü yanlış imgeler olmalı. Yine de o yanlış imgelerin içinde, gece yatağımda dönerken, birdenbire ona dokunmak, çocuk yüzündeki o ağır anlamı görmek, yüzümü, sakallarının henüz çıkmaya başladığı yüzüne sürmek geliyor içimden. Bazan bir düşte çıkıyor karşıma, ne yapsam unutamıyorum. Gazetede bir sabah şaşkınlıkla gördüğüm o ilanı hatırlıyorum hep: "Sonsuza dek sürse de, seni aramak, bulmak zorundayım. Bir de, büyüdüğümü bil." Sonra ismini görmüştüm, bir anda pekçok şey anlatan ya da aynı anda hiçbirşey çağrıştırmayan o beş harfli sözcüğü...

Onun yüzünü bir türlü uzaklaştıramadığım gecelerde, bir kulüpten ötekine dolaşıp duruyorum. Bir

masada, çoğu kez dans alanının yanında, tam ses vericilerin altında oturuyorum. Aynalarda parçalanmış, silinip beliren, renklenen, yokolan görüntüsüne bakarak danseden kadınlara, saçlarını diken diken kestirmiş oğlanlara bakıyorum, hep ona benzettiğim biri oluyor, onu izliyorum o zaman, içki almaya gidişini, kadehi elinde tutarak yürümesini, dansedişini, bir kızla konuşmasını, sonunda beni farketmesini, yüzündeki anlamda birşeyler bulmaya çalışıyorum, çocuk aşkları büyütür gibi. Bu oyun beni mutlu ediyor. Ama boğuntu tükenmiyor, sokağa çıkıyorum, yaşlı insanların gündüz yalnızlığı, yerini, gece insanlarının tuhaf giysilerle, maskeli bir baloda, bir karnavalda gibi yaşadıkları o ürkütücü kendibaşınalığa bırakıyor, ben de katılıyorum, kimse kimseyi sevmiyor, kimse kimseyi istemiyor aslında, savaş artığı yapıların arasında yürürken hep yağmur yağıyor, hep İstanbul'u düşünüyorum, kimbilir nasıl değişmiş olan kentimi, sonsuza dek sürgün edildiğim çocukluğumu, onu, çok özlüyorum.

Kişinin, kısa, tüketilen anlarda kaçtığını sanarak, atlattığını sanarak kendisinden uzaklaştırdığı, o doldurulması için bir gün gelip de çok geç olduğunu anladığı boşlukların beni taşıdığı yere geldim. Hepsi bu. Sonu kötü biten o camdanöyküleri düşünüyorum, bizimki de onlardan biri mi?

Onla birlikte oluşumuz – sıcak yazgünleri bir odanın loşluğuna, bir yatağın yumuşaklığına örtüne-

rek– bir bedenin, bir bilincin gelişmesi, bir insanın biçimlenmesiydi/ ya da şimdi böyle düşünüyorum. Zamanın –biz birbirimize gizlenmişken– hızla azalışını hissetmiyorduk ama zaman geçiyor, o eski duyuların, yalnızca o an'ı tamamlayan gözhafızaları kalıyor geriye. Bir perdenin şeklini, bir koltuğun duruşunu, çalışma masasının üstündeki eski lambayı hatırlıyorum. Ama belirlenmeler tamamlandıktan sonra ya da artık değiştirilemeyecek olan belirlenmeler böylesi çoğalmışken –evet zaman geçti, gizlendiğimiz yerde kalamadık– herşeyin ilkini tükettikten böyle çok sonra, bir an düşününce, yaşam bir yurtsamaya, bir kez de bilinçte yeniden yaşamaya dönüşüyor. (Yaşlılığın işaretleri olmalı!) Bu kez değiştirilebilecek hiçbirşey kalmadığını bilerek.

Hâlâ yanılıyorum –bu hepimizin ortak tutkusu– varolanı ve yaşamayı şu birbirine benzeyen lekelerle oluşturduğumuz sözcüklerle kavrayacağımızı sanıyorum, hâlâ öyle sanıyorum. Yeryüzünün yalanla çizilmiş sınırlarının ötesindeki sonsuzluğu yanında bütün bu imler, bir ustanın elinden çıkmış dizgi harfleri gibi, küçük, yıpranmış bir torbaya doldurulacak kadar az. Sahi, kim çizmiş olmalı bu latin desenleri, bu güzel yunan harflerini, bu rus işaretlerini, japon çizgilerini, ibranceyi, arapçayı? Ama bir kağıt üzerine gölgesi düşülemeyen, düşülemez diller de var, yok mu?

Belki de bu yüzden yazmadıklarımı yazmış oluyorum aslında, böyle kağıtların üzerine, bize kimbilir

ne zaman, nasıl öğretilmiş zorunlulukları çizerken. Oysa aklıma gelenler, beni kimi zaman boğuntulara, kimi zaman umarsız çırpınmalara sürükleyen, bazan bastırılmaz coşkular getiren o duyguları. o resim parçalarını, o devinme anlarını hiçbir yeniden yaratma karşılayamaz.

ÜÇ

Ateşin çevresinde oturduğumuz o akşam, şimdi yeniden biraraya getirilerek kurulamayan bir fotoğrafın silik parçalarından oluşuyor. Nevit ateşe sürekli odun atıyor elindeki demir çubukla korları karıştırıyor, kendince oyunlar yaratıyordu. Ateşin yüzüne değdirip çektiği o tuhaf ışık okşamalarına bakıyordum, kimi zaman gölgede kalıyor, kimi zaman tümüyle aydınlanıyordu yüzü. Kimi zaman küçük bir çocuk, kimi zaman yorgun, yaşlanmış bir yüz görüyordum. Sonradan onun söyleyeceği gibi 'aptal aşk şarkıları' çalıyordu, kar yıllardır yağmadığı kadar çok yağmıştı, o sabah pencerenin içinde donmuş bir kuş bulmuştu Nevit, sonra bana, kar'ı giyinerek ısınan, herkesin üşüdüğü günlerde üstündeki o beyaz paltoyla, ancak o zaman mutlu olan bir heykeladamın masalını anlatmıştı. Bahçede karın dokunulmamış örtüsü vardı ve onun sözcükleri: "Denize bakalım!" Sonra iyice örtünüp dışarı çıkmış, denizin ürkütücü gecede, ürkütücü dalgalarla rıhtımı dövmesini, morlaşmış gökyüzü-

nü seyretmiştik. Köpeklerle oynarken nasıl ansızın karların içine düştüğümüzü, yuvarlandığımızı, yuvarlanırken birbirimize dokunduğumuzu, birbirimize kar atarken bacaklarımızı, kollarımızı çekerken, düşüp kalkarken nasıl "hiç bitmese, hıç bitmese" dediğimiz bir çılgınlığa sürüklendiğimizi şimdi hatırlamıyorum.

O gece, ateşin önünde yere serdiğimiz battaniyelerin içinde, gözlerimizi açıp zaman zaman büyük pencerelere baktığımızda, hiç durmadan yağan karı gördüğümüz o gece ilk kez seviştik. Artık o sevişme an'ını alevlerin, battaniyelerin, kar tanelerinin içinden çıkarıp düşünemiyorum. O gece, yıllar sonraki bir başka sevişmemizin görüntüleriyle karışıyor. Yazevindeki o soğuk kış gecesinden çok sonra yazdığı bir mektupta Nevit de hatırlamıyordu. Çılgınlık anlarına kendimizi bırakıp, dışımızdaki o dev canavarın, o milyonlarca başlı ve ayaklı ve kollu canavarın, o sayısız tuhaf şekille bölünerek resmedilen yeryüzü haritasının bilincimizden silindiği, yalnızca birbirimizle ve biçimlendirmeyerek, yoğun, belirsiz hayalodalarına gizlendiğimiz günleri unutmuş, artık yaptıklarına uzaktan bakan ve kötüyü iyiden ayırabileceğini sanan insanlardan biri olarak yazdığı bir mektuptu. *"Uzun zamandır, yaptıklarımızı düşünmekten kaçıyorum. Annem, teyzem, ötekiler senden kötü sözcüklerle sözettiklerinde hep birşeyler tıkanıyor boğazıma, sonsuz boğuntularla yaşamaya çalışıyorum. Artık, bunu yap-*

mamalıydık, diyemeyeceğim kadar geç. Ama yine de geceleri, uyuyamadığım geceleri yakarışlarla doldurıyorum, yapmasaydık, yapmayabilseydik, diye düşünüyorum. Çok eski kitapları okuyorum ve işlediğimiz büyük günahın asla bağışlanamayacağını, asla sonsuza dek gizli kalamayacağını öğreniyorum."

DÖRT

Geriye gitmeye çalışıyorum, alabildiğine geriye, sevme anlarının tutsaklaştırılmasının, günah örtüleriyle örtülmesinin tarihini, bu sonsuz iğdiş etmelerin, tüketmelerin ilk günlerini öğrenmeyi deniyorum. Karşıma çok uzak adalarda, artık yeniden oluşturulamayacak biçimde geride kalmış zamanlarda çekilmiş siyah beyaz fotoğraflar çıkıyor. Birbirleriyle sevişen, oynayan, dövüşen kadın ve erkeklerin, çocukların, acımasız bir bilinç tarafından çekilmiş fotoğrafları. Yasak fotoğraflar. Yaban resimleri.

Sonra aklıma çocukluğum, gece öykülerinin, kadın ve erkek topluluklarında ayrı ayrı anlatıldığı, gizin verdiği o tuhaf gerilimle ilk sevişmeyi başaramayan çocukların öykülerinin dilden dile dolaştığı, alay konusu olduğu ve sevmenin, birlikte olmanın, bedenlerin tanışmasından çok ayrı, çok aykırı birşey olarak öngörüldüğü ülkem geliyor. Orada, çocukluk günlerinde başka yasak fotoğraflar toplanıyordu bilincimizde. Yarım yamalak duyulmuş, gizlice edinilmiş birkaç

kitaptan öğrenilmiş o 'ikiinsanfigürleri'ni hiç unutmadım. Nevit'le kısa, adlandırılmaz ilk sevişmelerden sonra yavaş yavaş değişen bir boyutta birbirimize gizlediklerimizi söyledikçe, gösterdikçe, hissettirdikçe bütün o eski kitaplardaki yasak sözcüklerin yeniden belirdiğini, çoktan örtüldüğünü, bir daha anılmayacağını sandığımız o tuhaf resimlerin bilincimizde yerleşmiş çarpık olasılıklar olduğunu anlamaya başladık. Ama durdurulamazdı, artık durdurulamayacak bir yere gelinmişti. Birbirimize, gerçekte kimseyle yaşamadığımız sevişmeleri anlatıyorduk, bu ürpertici öyküler önüne geçilmez bir savaşı başlatıyormuş aslında, o zaman bilemiyorduk.

BEŞ

Nevit'i hatırlıyorum, o geceden sonra ne zaman biraraya gelsek, ne zaman evdekileri atlatıp bir odada, en çok da onun bahçedeki odasında yalnız kalsak, sanki aramızda hiçbirşey geçmemiş gibi bir oyunu sürdürüşünü, ben ona dokunmaya, saçlarını karıştırmaya, zayıf göğsüne parmaklarımla şekiller çizmeye başlamadıkça o korkunç utanma duygusunu yokedemeyişini hatırlıyorum. Sonra bana kendini sunuşunu, sonsuz biçimde tanıtmasını, başka hiçbir erkekte yıllar yılı bulamadığım o kendini vermeyi gerçekleştirmesini... Dehşetle korkutan bir çıplaklık duygusuydu. Ama o verdikçe daha çok istiyordum, bir bağlan-

ma isteği yerleşmişti içime, yemekte bakışlarımın içeriğini denetleyemiyordum artık. Annemin, teyzemle o sonu gelmez konuşmalarında bizden sözederken, Nevit'in bana bağlılığını bir sözcükle bile geçirivermesinden tedirgin oluyordum. "Böylesi daha iyi", diyordu Nevit, "kimse birşeyden kuşkulanmıyor." Ama hepimiz biraradayken geçen konuşmalarda yüzümün kızarışını, boynumdan başlayan o sıcaklığı bir türlü engelleyemiyordum. Artık başlamıştı. Tıpkı bir aşkın ilk günlerindeki o aldırışsızlık, kendi kendine olma, gözün, tapınılan şeye sonsuzca yönelmesi, yerini korkulara, en küçük, gizli anıştırmalardan duyulan tedirginliğe, gitgide artan bir örtünmeye bırakıyordu. Çok sonra, gizli buluşmalarımızdan habersiz sandığımız annemin onca zaman hiçbirşey sezmemiş olmasının imkansızlığını anladım. Bir gün bana Nevit'ten sözederken, onu, sürekli, birşey yapmamakla, sorumsuzlukla, başıboşlukla, o bildik annebaba sözdizimiyle suçlarken, bana bakışındaki bekleyen tavır çok sonra bir resim gibi çarptı bilincime. "Biliyordu", dedim kendi kendime. En çok da Nevit'e delicesine kızabildiğim çok sonraki günlerde, ondan ölesiye nefret ettiğim zamanlar, bir mektup yazıp herşeyi anneme söylemeyi, "Bildiğini biliyorum ama işte ayrıntılar", demeyi kurdum. Bu büyük öçalma Nevit'in zaman zaman silinen görüntüleriyle kısa sürede bir ağlayışa dönüştü. Önceleri Nevit'e yazdığım mektupları Lale'ye, onun sessiz, duyarlı çocukluk arkadaşına yolluyordum. Sonra

onun sıradan, düşünülerek, sıkılarak yazılmış, birkaç satırda biten anlamsız sayfaları gelmeye başladı. Bana okulundan, kitaplardan sözediyor, sevgililerini anlatıyordu. Herhangi bir ablaya yazılan mektuplara dönüştürmüştü, o okur okumaz parçalayıp attığım sayfaları. İğrenç bir unutma sürecine girmişti, yaşamının son birkaç yılını hiç anmıyordu artık, geriye doğru siliyordu herşeyi, beni siliyordu, Selin başka bir kimlikti artık onun için, çocukluğumuzdaki gibi bile yakın değildik birbirimize, bir başka kadından sözederken öylesine aldırışsızdı ki çoğu zaman beni gerçekten unuttuğuna inanıyordum. Aynalarıyla yalnız kalmamak için sonu gelmez maceralara atıldığını, öteki kadınları her fırsatta denediğini, o duyguyu yeniden bulmak, o buluşmaya yeniden ulaşmak için umarsız bir kazıya giriştiğini anlamıyordum. Öfkeyle tepiniyordum. Eşyaları kırıyor, her mektubundan sonra kendime acı çektiriyordum. Artık düşmanlık başlıyordu, sezemiyordum, bu inanılmaz dönüşümü engelleyebileceğimi, onun hâlâ küçük bir çocuk olduğunu farkedemiyordum, bu çok zor ele geçen anları öfkeyle, kıskançlıkla, insan duygusunun bütün acı verici biçimleriyle, sonunu o zaman göremediğim bir yerlere sürüklemeye başladım. Artık mektuplarımda yalnızca erkeklerden sözaçıyordum. O eski kitaplardakileri aratacak öyküler anlatıyordum ona. Sokakta dolaşırken, bir kahvede otururken, bir sinemada, bir istasyonda herhangi biriyle gidiyordum ve yıllar sonra, bu-

gün, yalnızca sonsuz bir boğuntu yığını gibi, ayrıntılardan, artık iğrendiğim sıvılardan, biçimsiz organlardan oluşan, artık sonsuz acı veren o görüntüleri yazıyordum.

Ama insan yaşamı sonsuz boğulmalarla sürüp giderken bir yerde bir anlık bir şans ışığıyla karşılaşıyor, o ışığı, o hemen yitiriliveren parıltıyı sezebilirseniz birden herşey başkalaşıyor. Cinselliği, artık yalnızca uzatılan zaman geçirmelere dönüştürmüş adamlardan biriyle, bitmeyen, bitemeyen dokunuşlarla geçirdiğim bir gecenin sabahı, bir kahvede, Beatrice ve Rainer'e rastlamam da – eğer bizi oluşturan, yaşamlarımızı izleyen, içimizdeki bir gölge, kaçınamadığımız bir şeytansı, ya da sonsuzca koruyan bir melek olan birşey varsa– o tanrısal ışığın gülümseme anlarından biriydi. Yorgundum, insan yaşamında ancak birkaç kez olabilecek denli yorgun, hiç anlamadan bir kitaptaki sayfayı okuyordum, aklıma gece kaldığım evdeki dergiler geliyordu, o dergilerdeki yokedici, öldürücü, acı verici kadınerkek, erkekerkek, kadınkadın, erkekkadınerkek boğuşmalarını silmeye çalışıyordum zihnimden, kaç kez öylesi boğuşmalara sürüklendiğimi, çirkin uzantıları, o çirkinlik içindeki tuhaf parlaklığı ve bir günün başladığını, genç okulluların canlı adımlarla bu günü, şu an'ı, hızla oluşturduklarını, biçimlendirdiklerini, tükettiklerini ve bunun böyle, yaşamdan silinip gidecek yeni bir gün olduğunu farkediyordum bir yandan da... Elbette kişi böyle bir anda belle-

ğe çakılan sayısız ayrıntıyı anlatamaz, bir daha hiç hatırlayamaz belki de. Çok sonra Rainer, "Bir büyü sözcüğüne takılıp kalmış gibiydin. gözlerindeki boşluk ürkütücüydü." demişti.

Nasıl tanıştık, artık büyük yapıların içinde, birbirine benzemekten başka hiçbir yakınlıkları kalmayan insanlar olarak o yabancılığı nasıl sildik, birkaç soruyla başlayan bu karşılaşma nasıl böylesi bir dostluğa dönüştü bilmiyorum. Bana dokunmak istemeyen, bana sözcüklerle acı çektirmeye çalışmayan, sonsuz küçük anlamla yaşamlarını güzel konuşmalara dönüştürmüş insanlara ne çok ihtiyacım vardı! Onları tanıdıkça, evlerindeki gülen-birlikte fotoğraflarını gizlice alıp, kendi kendime kaldığımda baktığım zaman, bana saatlerce resimlerini çizmem için modellik ettiklerinde, birbirleriyle başkalarının konuştuklarına benzemeyen, kendilerince yeniden anlamlandırılmış sözcüklerle konuşup, şakalaştıklarında yine o eski günler canlandı içimde. Herşeyin bir karabasana dönüştüğü anlarda, kıstırılmaların, sıkışmaların içinde ağlarken hiçbirşeye yaramasa da sımsıkı sarılacak biri, bir düş, özlem...

Nevit artık yazmıyordu.

ALTI

Bir gün Beatrice'in annesinin çamlar içindeki büyük evine gittik. O akşamüzeri, camçalgıların müziği-

nin çalındığı evde onun birkaç paraya, renkli ve nereden geldiğini bilmediğim taşlara, bazı kemiksi parçalara bakarak söylediklerini hatırlıyorum şimdi: "Evin büyüyecek ve üç yıl kimse çalmayacak kapını". İki siyam kedisi hiç gelmeyecek olan birinin kokusunu almaya çalışıyor, kapı altlarında onu arıyorlardı. Yüzü, pudralarla, boyalarla yaşlı bir bebeği andıran kadın bana eski krallardan sözediyor, onların kanunlarının mevsimleri izlediğini, benim de güneşin doğuşuna, batışına göre yürümemi, mevsimlere, hayatın ve zamanın akışına karşı koymamamı söylüyordu. "Ruhun bir köpeğin dişleri arasında". Sonra bir kalbe saplanmış üç kılıcın, üstüne asılı kılıçların altında ölüm uykusundaki bir şövalyenin, at üstündeki bir savaşçının ve sular kraliçesinin resimlerini gösteriyor. Daha çok o soluk renkleri ilgimi çekiyor resimlerin, artık tıkanmışlığımı, beyaz, pütürlü kartonların karşısındaki tutukluğu asla aşamayacağımı, istediğim resmi hiç çizemeyeceğimi düşünüyorum.

YEDİ

Karlı günler başlamıştı, pervazlarda, evlerin saçaklarında tuhaf biçimler oluşturan buzlar parçalanıp düşüyordu, onlara bakıp resimler kuruyordum. Yine de gizlenmiş bir güneş vardı ve akşamüzerleri, gökleri, parçalanmış kızıltılara bölüyordu. Yavaşlatılmış bir çekim gibi öldüğümü hissediyordum. Gittiğim ev-

lerde kendimden birşeyler bırakıyordum, bir sayfa, bir yüzük, bir mendil, kimsenin beni iyilikle anmayacağını, kimsenin anmayacağını düşünüyordum hep. Sonra bir gün, kahvaltıda koyu kahvemi içerken o ilanı gördüm. İnanamayarak, gizliden gizliye büyütülmüş bir umudu, üstelik kara harflerle yazılmış, kendi dilimde ve bir gazete sayfasında görünce inanılmaz bir şaşkınlık ve bastırılmaz bir heyecan duyarak. Oysa artık unuttuğumu sanıyordum, yaşamın içinde bir kimlik halini almış o aykırı hüzünle, kendimce bir yaşambiçimi kurmuştum. "Sonsuza dek sürse de...", "bir de büyüdüğümü bil!", "bulmak zorundayım...", "seni aramak..." Bunları öyle çok okumuş, kendi kendime öyle çok yinelemiştim ki, o gün öğleden sonra hiçbirşey anlatmıyorlardı.

O akşamı, insanların arasından her zamanki gibi geçip giderken duyduğum yalnızlığa eklenen o belirsiz duygunun beni hiç uyutmadığı, yüzüme tuhaf bir sıcaklık, bir kızıllık verdiği; yüreğimde, midemde, bacaklarımın hemen üstünde o bildik sıkışmaların, burulmaların birbirini izlediği o akşamı başka herşeyden çok hatırlıyorum nedense. Belki de başkalarıyla, bir kitabın kendine özgü sözdizimiyle, bir filmin görüntüleriyle paylaşılmadığı için.

İçimdeki çocuk hiç büyümemiş gibiydi. Nevit'in yüzünü, suluboyayla bir kağıda çizilmiş gibi, koşarak önümden geçiriyordu, başka eski resimlerle karıştırıyordu, gülmek, yeniden onun, sözcükleri birbiri ardı-

na sıralayarak, değiştirerek, bozarak kurduğu, şakalarla, oyunlarla gülmek istiyordu. O çocuğu silmek, bir daha yeniden dönemeyeceğim bir bozguna uğramamak için kendimi korumak istiyordum. Onu bir kez daha görmek, üstelik bunca acı yaşanmışken, bunca yıl beni bir kez olsun aramamışken, mektuplarıyla beni karabasanlara, yaşamımdan asla silemeyeceğim karaltılı izler sürüklemişken onu bir kez daha görmek yalnızca ölüm mağaralarını, taşların düşerken parçalandığı kayalıkları çağrıştırıyordu. Oysa artık tümüyle sıradanlaşmıştı yaşamım. Artık, ortayaşa gelen buralı kadınlar gibi bir işim, kendi kendime kurduğum bir yaşamım vardı, geceleri televizyondaki filmleri seyredebiliyordum, artık eskisi gibi dayanılmaz gelmiyordu bazı şeyler, bir kahvede saatlerce oturup bir kitabı okuduğum oluyordu. Çalıştığım yerden verdikleri ve üzerinde bana bu toplumun üyelerinden biri olduğumu gösteren numaraların kazındığı bir kartım vardı. Bazan geceleri –herkesin yaşadığı söylenen– bir yalnızlığa kapılıyordum. O zaman bir deftere birşeyler çiziyordum, evet ağladığım da oluyordu ama onu yeniden görmek, bütün bunları silmek, geriye doğru silmek demekti benim için. Yaşamının geçitlerinde hep onun resmi vardı, biliyordum, yaşama, yaptıklarıma vermeye çalıştığım anlam belki de onun yüzüydü, benim için yaşamanın anlamı bu kesik, karaltılı desenlerden onun yüzünü çıkartabilmekti belki de.

Nevit, dünyanın çocukyüzü, bütün bunları anlamsız düzenlerin bizi içine soktuğu büyük ve ortadan kaldırılamaz karmaşanın, geleceğe tutsak edilmiş yaşamlarımızın işaretleri sayacaktı ama onun dayanılmaz kendibaşınalığı, serseriliği beni bundan sonra nerelere sürükler, düşünemiyordum. Hayır, onu görmek istemiyordum, beni bulmasına izin vermeyecektim, onu, annemi, teyzemi, perdelerinin kıvrımlarına dek belleğime kazınmış bahçedeki odayı, denizi, bir daha hiç duymadığım satıcıların sabah seslerini, bir başkasının yaşamı gibi, kağıt tomarlarına çizilmiş o desenlerde bırakmalıydım.

"Ama -çizdiklerini, okuduğum kimi yazılarını, anlattıklarını hatırlıyorum da- senin yalnızca kardeşin, yalnızca sevgilin değil o, bana kalırsa bedeninin bir parçası, bilincinin yıllardır eksik bölümleri, artık susturulmuş 'hayır' sözcüğün senin... Onu yeniden görmezsen, onu yeniden yanına almazsan, yaptığın herşey yarım kalacak yaşamında, hem bana boşuna o dergilerdeki sıradankadınkonuşmalarını yineleme, doğru olmadığını, yıllardır ne kadar az güldüğünü biliyorum." demişti Beatrice. O gece sürekli yatakta dönüp durdum, kimi zaman ışığı açıyor, bir sigara daha içiyordum, onu yeniden görmek, ona yeniden dokunmak... Ama dokunabilecek miydim acaba? Artık eski Nevit değildi, bana yazdıkları doğruysa büyük bir yanlışın kurgulayıcısı, yaşamının -benimkinin tam tersine- anlamsızlığıydım belki de.

Sabaha karşı Beatrice'le Rainer'i arayıp, "Benden ne istiyor, ne istiyor?" diye sordum.

Onu Rainer bulmuştu. Bizi, bir bulvar kahvesinde biraraya getirmek de yine onun fikriydi.

SEKİZ

Beatrice'le o sabah telefonla konuştuktan sonra, bugün de aynı daktilonun, birkaç kalemin, bir masa takvimiyle saatin durduğu masamdan kalkıp nasıl telaşla eve geldiğimi, kazaklarımı, gömleklerimi, eteklerimi darmadağın edip sonunda pembeli, beyazlı kısa elbisemi giyişimi, Nevit'ten önce gidip, o geldiğinde oturuyor olmak için nasıl koşturduğumu, aldırışsız gözlerle, bakınır gibi nasıl onu aradığımı, saat geçtikçe nasıl içimin ezildiğini, zamanın gözle görülür hızının ayrımına bir kez daha vardığımı, çok silik bulabiliyorum bilincimdeki karmaşanın içinde. Şimdi, o an aklımdan geçenler, ancak şimdi komik geliyor; acaba saçlarım iyi miydi, gözlerimi fazla mı boyamıştım, o ayakkabıları giymesem miydim? Ama Nevit kapıdan bol, uzun, mavi yağmurluğuyla girdiği ve saçlarını her zamanki gibi, "Evet, bu Nevit" demenizi sağlayan o bildik el hareketiyle geriye itip masalara bakındığında herşey durdu, önümden geçenler, hâlâ sapını sıkı sıkı tuttuğum kahve fincanı, alçak sesle çalınan müzik ve konuşmaların birbirine karışmasıyla ortaya çıkan o anlamsız gürültü kesildi, yalnız o vardı ve kıpır-

dayamıyordum, beni görmesi için bir el hareketi, bir sesleniş- yapamıyordum ve sanki yapmazsam gidecekmiş, bir daha geri dönmeyecekmiş gibi geliyordu. Ama beni gördü, yüzünde bir değişiklik olmadı, gülmedi, kaşlarını çatmadı, yalnızca bana doğru yürüdü, büyüdüğünü, yaşlandığını görebileceğim kadar yakına geldi. Bacak bacak üstüne atmıştım, masanın altında ayaklarımı hareket ettiremiyordum sanki, kalkıp ona sarılamıyordum. O zaman o, eğilip iki yanağımdan öptü, sanki her hafta burada buluşan iki arkadaş gibiydik. Onla orada çok alçak sesle ve saatlerce, kahve içerek sürekli ve sigara, sıkıntılı kesilmelerle, neler konuştuğumuzu anlatamam. Sıradan hatır sormalar, uzun zamanların daha çok neşeli görüntülerinin anlatımı olacak eğer sözcüklere dönüştürürsem. Ama o "nasılsın?"ların, o, "bazan göl kenarında bir sırada oturuyorum"ların bizim için taşıdığı anlamı kimse bilemez. Gözleriyle sürekli birşeyler anlatıyordu, bense kıpırdamadan ona bakıyordum, artık traşlı olan yüzüne, gözlerinin altındaki yorgunluklara, saçlarının kesimine, fularına, boynuna ve sürekli anlatıyorduk, birbirimizi dinlemeden, bir başka ses düzeyindeki öteki konuşmalarımıza kendimizi vererek... Yine o'ydu, Nevit'di, her zamanki gibi alaycı, boşveren, yaşamın çok küçükken duyurduğu boğuntuları kimsenin göremeyeceği yerlere gizlemiş; çocuk ve yaşlı. Onu, bu kentin sokaklarına sürüklemek, yıllardır özlediğim gibi, o gerçekleşmesi imkansız hayaldeki gibi birlikte yürü-

mek istiyordum. Geç saatlere kadar barlara, diskoteklere, kulüplere girip çıkarak dolaştık, artık sarhoştuk, yalnızca birbirimizin elini tutuyor, yüzüne dokunuyorduk, gözlerimizdeki o inanılmaz ışıltı, içimizde yükselen coşkuyu daha ne kadar erteleyebileceğimizi soruyordu.

DOKUZ

Onlayken, artık tek başına olmanın imkansızlığını duyuyordum, sürekli bir istekle kuşatıyordu beni, bedenimin benim bile bilmediğim bütün sorularını karşılıyor, ellerini boynumda gezdiriyor, saçlarımı okşuyor, yanağıma avucunu bastırıyor ve kendimi bırakıyordum, bırakmaya başlıyordum, sonra ansızın acıtıyor, yine yavaşça ama acıyor, dilini, dudaklarını omuzlarıma, boynuma, sırtıma sürüyor, bir titreme duygusuna bırakıyordum zamanı, terkediyordum, hiçbiryerde olmanın sonsuz tadlarını yaşamayı düşlüyordum ve üstümdekileri çekiyor, yırtıyor, zaten savunmuyordum, onu arıyordum ellerimle, hep kıpırdıyor, bulabildiğim her yerde dokunuyordum, tırnaklarımla sürekli çiziyordum tenini, yumuşak bedenini ısırmaya, ıslanmış dudaklarımı kurutmaya çalışıyordum, bir boşlukta yuvarlanıyorduk, bizle birlikte o boşluğa yuvarlanan başka eşyalara çarpıyorduk, zaman geçmiyor, ürperti, titreme ve haz kalıyordu geriye – isimlendirilemeyenlerin tanımlanmaya çalışılması. Yoksa

o an hiçbir tanımlama aramıyordum, eğer başarabilmişsem, onu görmekten, bana dokunmasını, parmaklarının hareketlerini, dilinin kayışını, dudaklarının sıcaklığını, bacaklarıyla bedenimi kıstırmasını görmek isteğinden kendimi alakoyabilmişsem tanımlamıyordum. Onla birlikteyken hiçbirşey beklemiyordum ve bu sonu bilinmez çaba, bizim anında yaratışımız, hiçbirşeyde, başka hiçbiryerde bulunmayan bir yoksama olup çıkıyordu. Parmaklarıyla bastırıyordu göğüslerime, bacaklarımın arasına, o uzatmamı istediği için hep uzattığım tüylerin arasına bastırıyor, bastırıyordu, gözlerimi kasıyordum, ışık alanları beliriyordu, birbiri ardınca gelip giden renk benzeri biçimsiz parlaklıklar kaplıyordu her yanı. acıyla mutluluğun ortak sınırı olmalıydı bu ve bütünüyle sulardan oluşuyordum, bedenimin, bedeninin bir anda bırakıverdiği o sıvıların içinde yüzüyorduk, artık içime almaya çalışıyordum, bırakmadığı, yüzüme, dudaklarıma, kapalı gözlerime dokunup uzaklaştırdığı bedenînin kendince devinimleriyle, alışmadığım gelgitler yaratırken oluşan bütün bu biçimleri canlandırmaya çalışıyordum ama ancak belirgin olmayan, parçalanmış resimlere benzeyen görüntüler kurgulayabiliyordum, bedenindeki bütün uzunlukları, bedenimdeki bütün boşluklara tanıtıyor, burnum, ağzım, kulaklarım, karnımın içine giden yolların her iki başlangıcı bu saplanmalarla doluyor, boşalıyor, bir dalganın üzerinde yükseliyordum, düşüyordum, bisikletle bir yokuştan aşağı bırakıyordum kendimi.

Çok kısa süren, yaşamın içinde, geçip giden yılların arasında, bir an parlayıp sönen titrek bir ışık gibi yitirdiğim o an'ı hep kendi kendime yeniden kuruyorum. Bir başkasıyla bir daha böyle sevişemem. Hep, beni böyle alıp götüren neydi, diye düşündüm sonra. Artık düşünebildiğim sıralarda. Ama yine de o gece birşey vardı, sonsuzca çocuk kalacağını sandığım sevgilim, başkalarının, kadınları, kurgulanmış devinimlerin oluşturduğu bir dili çok güzel konuşarak mutlu etmeye çalışan ve bundan zevk alan başkalarının kimliğine bürünmüştü. Çevremizi saran, bizi her an yeni bir yıkımla karşı karşıya bırakan, aralarda birer yanılsama gibi belirip yiten kısa mutluluk anlarının budalaca sevinciyle sürekli aldatarak, o ölümsüzlük hayaline tutunup, bedenlerimizin, hastalıklarla, yaralanmalarla parçalanacağı günlere dek yaşamanızı sağlayan bütün ayrıntılar kimseyi bir zamanki biçimlenmemişliğiyle bırakmıyor. Nevit, belki de bunun ayrımına vararak, bütün o dokunmaların esrikliğini yitirir yitirmez, ne zaman, nerede, nasıl belirlendiği bilinmez gizemli kalp sıkışmasını duydu.

ON

Sabah kalktım, yalnızdım. Nasıl bir düşten uyandığımı bilemedim. Bir düşü hatırlamakla, onu düşünmek arasındaki o kısacık zaman... Gerçekti. Saatler önce birlikte gelmiştik buraya. Başka bir odaya, ban-

yoya, ya da bahçeye gittiğini düşünmedim. O an, artık çok uzakta olduğunu anladım nedense. Uyumamalıydım, onun küçük bir çocuk olduğunu nasıl unuttuğuma şaştım, kendime kızdım. Ama bir şey yapmadım, belki biraz bekledim, yine de yine de belki yanılmış olabilirim diye, bilinçsiz, bir başkasınca zorlanıyormuş gibi, bekledim, o kadar.

Şimdi yine o sabah oturduğum, göl kıyısındaki sıralardan birinde oturuyorum, o sabah ağlamıştım, artık ağlamıyorum, ama bu büyük yitiriş – onla birlikte herşey gitti sanki, kurulu düzenin araçları, bilinçsiz bir bekleyişin küçük umudu, zamanından önce yaşlanmaya kendini bırakışın sessizliklerle, boyuneğmelerle dolu anları – tanımsız bir başkaldırma, boğulma, kendi bedeninin, bilincinin ötesine geçme gibi, tuhaf, anlatılmaz bir duyguyu, kurtulunmamacasına yanıma bıraktı. Artık kimliklerimize şifrelenmiş o köşeli sözcüklerin insanlarıyla her sabah karşılaşıp – "İyi günler", "teşekkür ederim, size de."– asla ulaşamayacağımız bir başka yaşam için 'biriktirmekten', sonsuzca çabalamaktan vazgeçtim.

Yine de bekleyişler olmalı, yoksa bu soğuk gölün yüzüne yansıyan ağaçlara bakıp, bir sonbahar yaprağına bakıp, onu bir başka şeyle, onu bir başkasıyla, sonra bir başkasıyla sürekli anlamlandırmak imkansız olurdu. Yaşam, kafamıza sokulan o saçma sapan düşünce tuğlalarından, gözü kapalı yargılardan, sürekli acı veren kısıtlamalardan çok daha öte, çok daha güç-

lü anlamlar taşıyor, bilemiyorum, bunları bir başkasına anlatabileceğini sanmıyorum, tam bunları anlatacağım an, söylediklerimin, yazdıklarımın tümüyle başkalaşması gerektiğini, yoksa yine anlatılmaz olanın önünde kalacağımı anlıyorum. Bir yeraltı galerisinde, yüzyıllar sonra ışığı görür görmez yitip giden duvar resimleri gibi, onu bir görüp yitirmemin nedeni ne, diye sormuyorum artık. Bu bir aydınlanma an'ıydı belki de, Beatrice'in dediği gibi, yitirdiğim parçamı bulmam için ikizimle beni karşılaştıran bir rastlantıydı.

ONBİR

Yine kar yağıyor. Bir deftere birkaç satır yazıyorum, nedense bütün bunları hatırlıyorum. Şunu öğrendim: "yarın" hiçbir zaman, hiçbir anlam taşımıyor, söylenildiğinin tam tersine.

Yolculuklar/Bazı Yaşam Biçimleri

mountain in the clouds –*m. vitous*/girl from martinique –*r. kenyatta*/silence of a candle –*oregon*/famous blue raincoat –*l. cohen*/bitches brew –*m. davis*/hurricane –*b.dylan*/empty bed blues –*b. smith*/ visions of the emerald beyond –*mahavishnu*/abbey road –*the beatles*/the köln concert –*k. jarrett*/ommadawn –*m. oldfield*/wave –*r. ayers*/stairway to heaven –*led zeppelin*/heartstrings –*m.jackson*/big science –*l. anderson*/wish you were here –*pink floyd*/what need have i for this–what need have i for that–i'm dancing at the feet of my lord–all is bliss–all is bliss –*shakti*/angelica –*ellington, coltrane*/lady sings the blues –*b. holiday*/in a silent way –*m.davis*/village vanguard sessions –*b.evans*/love for sale –*m.davis*/first meeting –*m. vitous*/later that evening –*e.weber*/my favorite things –*j. coltrane*/matchbook –*r. towner, g.burton*/round midnight, stella by starlight –*m. davis*/my song –*k. jarrett*/call of the wild and peaceful heart, dance eternal spirit dance –*b. harper*/bolivia, antonico, bachianas bresilieras –*g. barbieri*/changes –*d.bowie*/it should've happened a long time ago –*p.motian*/tempus fugit –*c. baker*/return to forever –*c.corea*/icarus –*oregon*/children's corner –*debussy*/giant steps –*j.coltrane*/image –*e. bosa*/song for my father –*h.silver*

pal sokağının çocukları -*f.molnar*/la vagabond -*colette*/şiirler -*e. montale*/yağmur kaçağı -*a. ilhan*/japon masalları/buz sarayı -*t. vessaas*/ses ve öfke -*w. faulkner*/masallar -*andersen*/sanatçının bir genç adam olarak portresi -*j.joyce*/dalgalar -*v.woolf*/ben ruhi bey nasılım -*e.cansever*/martereau -*n. sarraute*/swann'ların semtinden- *m. proust*/venedik'te ölüm -*t. mann*/uzak fırtına - *l.müldür*/kınar hanımın denizleri -*e. ayhan*/eski ahit/şairin seyir defteri-*e. cansever*/funeral rites -*j. genet*/bakışsız bir kedi kara -*e. ayhan*/ döşeğimde ölürken -*w. faulkner*/tehlikeli oyunlar-*o. atay*/yanık saraylar -*s. burak*/bezik oynayan kadınlar -*e. cansever*/malone dies -*s. beckett*/toplu şiirler -*kavafis*/iskenderiye dörtlüsü -*l.durrell*/günlerin köpüğü -*b.vian*/the house of pomegranates -*o.wilde*/afrika dansı -*s. burak*/cornet-*r.m.rilke*/ariel -*s.plath*

una giornata particolare (özel bir gün) –*e. scola*/la quatre cents coups (dörtyüz darbe) –*f.truffaut*/cabaret –*b. fosse*/die sehsucht der veronika voss (veronika voss'un tutkusu) –*r.w. fassbinder*/la mort en direkt (ölümü beklerken) –*b. tavernier*/la seine a rencontre paris (sen nehri paris'e rastladı) –*j.ivens*/salo o le centoventi giornate di sodoma (sodom'un 120 günü) –*p.p. passolini*/panny z wilka (wilkolu kızlar) a.wajda/el sur (güney) –*v.erice*/in the white city (beyaz şehirde) –*a. tanner*/querelle –*r.w.fassbinder*/being there (merhaba dünya) –*h. ashby*/conversation (konuşma)–*f.f.coppola*/blow up (cinayeti gördüm) –*m. antonioni*/passion (tutku) –*j.l.godard*/il futura e donna (gelecek kadındır) –*m. ferreri*/tristana –*l. bunuel*/despair (umutsuzluk) –*r. w. fassbinder*/la femme publique/(orta malı) –*a. zulawski*/l'avventura (macera)– *m. antonioni*

la funerailles de poete oskar panizz– *g.grosz*/san titre –*s. francis*/la place –*a.giacometti*/black lines –*v.kandinsky*/years of fear –*r.s.antonio matta*/young acrobat and child –*p.picasso*/a ma maman cherie–*l.cremonini*/the clapboard house –*m.de vlaminck*/the painter's bedroom at arles –*v.van gogh*/femme debout –*a.giacometti*/bedroom painting nr:13–*t. vesselmann*/danae–*g.klimt*/three musicians –*p.picasso*/the piano lesson– *h.matisse*/central park –*p.alechinsky*/diego –*a. giacometti*/le duo –*g. braque*/emma nu sur en escalier –*g.richter*/sackgasse nr: 4 –*l.siskov*/angel lover east side –*e. lixfeld*/femme et oiseau –*j.miro*/zwitscher maschine –*p. klee*/man of opinion –*g. grosz*/a vaucresson –*e. vuillard*

köşklüçiftlik – lefkoşe/ kulüp çıkmazı – yeşilköy/ koçyiğitler sokak – etiler/ izmir caddesi – ankara/ doğubeyazıt – ağrı/ çiftecevizler – şişli/bahçeler sokak – mecidiyeköy/ otlukbeli sokak – florya/ molla bayırı – ayazpaşa/ ığrıp sokak – fenerbahçe/ riemenstrasse, bergmanstrasse – berlin /cevatpaşa sokak – teşvikiye/ neutor strasse, cafe mozart – salzburg/ somuncu sokak – cihangir/ başa sokak – levent/ bebek kahvesi/ arkeoloji müzesi/ molla fenari sokak – cağaloğlu/ bilgiç sokak – osmanbey/ belmond street – boston

bir de çoktan unutulmuş, bilincin adlandırmalardan uzaklaştırıp, eriterek kendisine kattığı, birbirine karışmış kayıtlar, başka, başkalarına anlatılamaz yaşambiçimleri, yolculuklar var

İçindekiler

Dışarda Kötülük Vardı	7
Kış İkindisinin Evinde	29
Camkırıkları	87
Bir Ateş Sarayında	109
Yolculuklar / Bazı Yaşam Biçimleri	135

"Halâ yanılıyorum - bu hepimizin ortak tutkusu - varolanı ve yaşamayı, şu birbirine benzeyen lekelerle oluşturduğumuz sözcüklerle kavrayacağımızı sanıyorum, halâ öyle sanıyorum. Yeryüzünün yalanla çizilmiş sınırlarının ötesindeki sonsuzluğu yanında bütün bu imler, bir ustanın elinden çıkmış dizgi harfleri gibi, küçük, yıpranmış bir torbaya doldurulacak kadar az. Sahi kim çizmiş olmalı bu Latin desenlerini, bu Yunan harflerini, bu Rus işaretlerini, Japon çizgilerini, İbraniceyi, Arapçayı? Ama bir kağıt üzerine gölgesi düşülemeyen, düşülemez diller de var, yok mu?
Belki de bu yüzden yazmadıklarımı yazmış oluyorum aslında, böyle kağıtların üzerine, bize kim bilir ne zaman, nasıl öğretilmiş, zorunlulukları çizerken. Oysa aklıma gelenler, beni kimi zaman boğuntulara, kimi zaman umarsız çırpınmalara sürükleyen, bazen bastırılmaz coşkular getiren o duyguları, o resim parçalarını, o devinme anlarını hiçbir yeniden yaratma karşılayamaz."

9. Baskı

KAPAK RESMİ: C. O. PAEFFGEN
KAPAK DÜZENİ: ALİ PLATİN

ISBN 975-414-174-6